

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Karolina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Nova huda davščina po krivdi SLS

Zaradi slabega gospodarstva bivše klerikalno-radikalne vlade so začeli pobirati zadnje dni novo hudo davščino, tako zvano vojnico — Nova davščina hudo zadene predvsem naše male podeželske kmetovalce — 50 in 100odstotno povišanje vseh neposrednih davkov je najnovejše darilo SLS dobremu odstotku našega, vojaštva oproščenega prebivalstva

V zadnjem času so pričeli davčni uradi razpošiljati odmere za tako zvano vojnico. To novo davščino morajo plačati vsi naši državljani, ki osebno ne služijo pri vojski in mornarici.

Vojnica je bila uvedena z zakonom o ustroju vojske in mornarice, ki je bil sprejet poleti leta 1923, pod zloglasno vladjo Markovega protokola s podpisom klerikalnih voditeljev dr. Brejca in poslanca Smodeja. Vojnica znaša v zmislu odredb zakona za osebe, ki so za službo stalno ali začasno nesposobne, 50 odstotkov, za vse druge, ki se ognejo vojaški službi ali ki ne morejo zaradi zapora itd. osebno služiti, pa 100 odstotkov vsakoletnega neposrednega davka. Plačilna obveznost traja od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta. Za plačilo vojnice jamčijo tudi roditelji vojnici zavezanih oseb.

V Sloveniji se je z uveljavljanjem vojnice dosedanja položaj v pogledu davčne obremenitve bistveno poostiril. Doba plačilne obveznosti je podaljšana za pet let, od dosedanjih 25 na 30 let. Odmerno podlago je tvorila do sedaj le dohodnina, v prihodnje se bo pa vojnica pobirala od vsote vseh neposrednih davkov, torej tudi od zemljiškega davka, s čimer je posebno hudo prizadeto kmečko prebivalstvo.

Kakor rečeno, je bila ta davščina sprejeta že pod Markovim režimom leta 1923. Davščina pa se je jela pobirati šele letos, očitno pod pritiskom neugodnega finančnega položaja, v katerega je spravila našo državo bivša klerikalno-radikalna vlada s svojim v vseh točkah ponesrečenim proračunom. Posledice tega slabega proračuna so torej že tu. Vukičevićeva vlada, s katero je SLS združena po besedah dr. Korošca «v sreči in nesreči», pritiska, da se najstrože izvrši pobiranje vojnice, ki bo zadela predvsem naše kraje, kjer je bila dosedanja vojaška taksa napram novi vojnici vendarle znatno manjša. Odstotek naših ljudi, katere zadene nova davščina, je precej visok, tako da pomeni vojnica v resnici prav občutno novo obdavčenje že itak popolnoma izmozgane in preobremenjene Slovenije.

Podrobne odredbe glede odmere in pobiranja vojnice obsegajo «Pravila za plačevanje vojnice», ki sta jih predpisala sporazumno minister za vojsko in mornarico ter minister za finance. Po teh pravilih plačujejo novo vojnico vsi oni državljani, ki so postali vojničarji s 1. januarjem 1924. Oni pa, ki so bili že pred 1. januarjem 1924. podvrženi vojnici, jo bodo plačevali tudi nadalje po starih zakonskih predpisih, ki so veljali za posamezne pokrajine v državi.

Nova vojnica znaša kakor rečeno 50 odstotkov, oziroma 100 odstotkov neposrednih davkov brez pribitkov, ki so bili predpisani vojničarju za minulo leto. V vsoto neposrednih davkov se vzamejo naslednji davki: 1.) zemljarina, 2.) hišna razredarina, 3.) hišna najmarina, 4.) 50stotni hišni davek, 5.) občna pridobnina, 6.) pridobnina od krošnjarstva, 7.) dohodnina, 8.) rentnina in 9.) davek na tantijeme.

Vojni okrug odloča o tem, kdo plača 50 odstotkov in kdo 100 odstotkov. Vojni okrug rešuje tudi pritožbe proti odmeri vojnice; proti takim rešitvam pa je dopustna nadalj-

nja pritožba na komando pristojne divizijske oblasti.

Ni treba posebej razkladati, da bo ta davščina kruto zadela predvsem široke sloje na deželi, torej naše kmetovalce. Če se je ta davek začel pobirati šele letos, potem je jasno, da bi se bil lahko odložil še par nadaljnjih let, ali pa vsaj dotlej, da se preboli sedanja neznosna gospodarska kriza. A klerikalci na vladi so bili gluhi za take dobrote. Slovenskemu kmetu so raje pokazali fige tako v vprašanju povrnitve milijonov za cestne odbore kakor glede povračila škode poplavljenecem. In tako se SLS tudi za to novo davščino ni hotela zanimati.

Nova davščina znaša polovico vseh neposrednih davkov in je torej za vsakega, ki jo bo moral plačevati, naravnost izredna davčna žrtev, ki bo znašala v Sloveniji letno težke milijone.

Predpise za novo vojnico pa so sprejeli tudi mnogi, ki so že pred 1. januarjem 1924. bili vojničarji, to je, obvezani plačevati vojaško takso po starem zakonu. Vsi ti niso dolžni plačati novo vojnico ter se naj pritožijo proti odmeri!

Zakaj so se ustanovitelji SKS ločili od Puclja

Proti diktaturi Radića in Puclja — Hrvat Radić se je vsilil Slovencem za nosilca liste, kakor da Slovenci nimamo dovolj lastnih sposobnih mož

Naša javnost je o tem koraku premalo poučena. Radićevska gospoda seveda z vsemi močmi brca proti tistim kandidatom Združene gospodarske liste, ki so vedno in od vsega početka bili v prvih vrstah SKS, a so se sedaj uprli Pucljevi komandi.

Korak, ki so ga ti možje storili, je skozi in skozi opravičen. Ne gre gg. Kušarju, Ureku, Roškarju in drugim za mandate, nego pomeni njihov korak v prvi vrsti upor proti Radićevi in Pucljevi diktaturi.

Kmetijske koristi vidijo po Radiću in Puclju izigrane, saj sta zlasti gg. Urek in Kušar z drugimi tovariši kot poslanci SKS že v letu 1921. jasno spoznala, da Puclju ni do ideje, niti do kmetijstva in do SKS, nego mu je zgolj za dosego svojih osebnih namenov. Ti možje so skušali v ožjem krogu stvari spraviti v pravi tir, na veliki zvon se zadeve niso upali obešati, ker so se bali, da bi to škodovalo stranki. Medtem pa si je Pucelj s svojo gardo pridobil tako moč nad kmeti, ki jim stvari niso znane, da je bilo izčiščenje v stranki že nemogoče, kajti Pucljevi zvesti pomagači proti kmetom in kmetijskim interesom so vsi radićevci, ki so zasedli vodilna mesta v stranki.

Ako omenjeni prvoboritelji SKS hočejo kmetijstvu koristiti, morejo storiti to le s tem, da nastopijo proti Pucljevi hišni stranki (in to je

današnja SKS), da mu onemogočijo mandat in tako vzamejo moč političnega vpliva. Po posvetih z večino ustanoviteljev SKS, ki so medtem Puclja že davno zapustili, je bil sklenjen upor proti njemu in so se sklenile omenjene kandidate pravih pristašev SKS na skupni listi s SDS in NSS. To je eden izmed mnogih drugih vzrokov.

Z uporniki so proti Puclju skoro vsi, ki smo jih doslej poznali kot prave kmetijce, in je gotovo, da bosta Pucelj in Radić pri volitvah v Sloveniji tako pogorela, kakor danes še niti ne sanjata. Upor se je pripravljal zlasti s tem, da je Pucelj za ministrski stolček prodal Samostojno kmetijsko stranko Radiću in odprl vrata v vodstvo njegovim zaupnikom, dozorel pa je s tem, ko je Hrvat Radić proti odporu krajevnih organizacij SKS diktiral svoje kandidate v Sloveniji in je SKS ostala brezmočna Radićeva podružnica. Slovenski kmet gre z uporniki, ki sta jim SDS in NSS ponudili svojo pošteno roko. V zvezi s SDS, ki priznava vsem stanovom njihove pravice in ki deluje za blagostanje vseh, ki s poštenim telesnim ali duševnim delom vršijo svoje življenske dolžnosti, bodo tudi pristaši prave stare SKS lahko delovali za svoje cilje.

Vsi na delo, da zmagata poštenost in pravičnost! Naj nihče ne nasede lažem in klevetam. Našim možem lahko mirno zaupamo.

Bedasta agitacija s „pokvarjeno gospodo“

Pred desetletji so neokusno gonjo proti »pokvarjeni gospodi« vodili klerikalci ter zlasti napadali uradništvo, češ, da to ne dela drugega kakor samo žre in žre. Klerikalci so to nečedno srednjeveško gonjo opustili, zato pa so to trparijo prevzeli slovenski radičevci. Najbrž jih je tega naučil Hrvat Stepan Radič in njegovi slovenski hlapci so ga slepo ubogali, ne da bi v svojih ne preveč brihtnih glavicah pomislili, da slovenski kmet ni zaostali hrvatski seljak. Naš kmet vidi, da ga z geslom o »pokvarjeni gospodi« pitajo samo gospodski politični srečolovci, pa si misli: »Baš ti gospodje, ki toliko čenčarijo in gobeždajo, so največji pokvarjenci«.

Gospodski politični srečolovci, ki so se zgnatili od vseh vetrov skupaj, hočejo s tako demagogijo žeti uspehe, ker je njihova stranka brez ciljev in idealov. Žalostno je, nadvse žalostno, da imamo tudi v Sloveniji stranko, ki hoče uspevati le s hujkanjem stanov proti stanovom.

No, recimo, da taka trparija kakšnega preprostega človeka res omami. Temu človeku prigovarja neki dobro podprt pučjevski radičevac na deželi, ki je v prvi vrsti veletrgovec, naj ne poslušaj učitelja škrica. Ta učitelj, siromak vseh siromakov, ki se v prostem času peča tudi s sadjarstvom in pravečnim delom, jo mora peš mahati proti oddaljenemu kolo-dvoru, če mora slučajno kam potovati, medtem pa se družina onega bogatina vozi v luksuznem avtomobilu. Ali more pošten človek onega bogatega špeharja povzdigovati v deveta nebesa, siromaka učitelja pa zmerjati s »pokvarjenim gospodom«, in to učitelja, ki je skoro gotovo sin preprostega kmeta?

Dejstvo je, da so radičevski voditelji pretežno bogatini, ki svoje otroke šolajo in spravljajo med mestno gospodo. Tudi sam g. Pucelj, ki ni prav nikakršen kmet, je dal študirati svoje hčerke za učiteljice in jih torej ni pridržal doma za deklet. Nikakor mu nočemo v tem pogledu kaj očitati, ker je to popolnoma v redu, a nikakor ni s tem v skladu početje njegovih agitatorjev. Toliko pameti pač imajo gg. Pucelj in njegovi tovariši, da si ne bodo morda domišljali, da so gospodje, ki so pristaši njemu nasprotujočih strank, sami pokvarjenci, gospodje, ki trobijo v njegov rog, pa sami izvoljenci. Mi bi celo rekli,

da je baš med radičevsko gospodo, ki tako nesramno farba kmetstvo ljudstvo, več izpriencev kakor v drugih strankah.

Pameten kmet že zna razsoditi, da hoče radičevska gospoda s takim početjem le dobiti od njega kroglico pri volitvah. Pameten kmet tudi ve, da so stanovi drug drugemu potrebni in da imajo pravico do življenja vsi stanovi, kmeti, obrtniški, delavski, trgovski, duhovniški, uradniški in drugi. V vseh stanovih brez izjeme pa se dobe pokvarjenci, ki ne počnejo kaj prida. Nikakor pa ne moreš kar vsega stanu zmerjati za pokvarjenega! To, kar delajo radičevci, ni morda njihovo prepričanje, ker tako bedast ne more biti nihče, da bi verjel tako oslarijo, temveč je ta tonja s »pokvarjeno gospodo« čisto navadna lumparija.

Da si naši radičevci upajo na dan s tako lumparijo, je nad vse poniževalno baš za našega

kmeta, kajti tisti, ki to trobi po deželi, mora smatrati našega kmeta za neumnega. Volilci kmetje, pomnite torej: Kdor Vas vara z geslom o »pokvarjeni gospodi«, Vas smatra za bedake, ki sedete na vsak lim. Pameten mož bo pokvarjenemu radičevskemu agitatorju na njegovo širokoustenje pokazal vrata in njega nagnal s pokvarjencem, ne pa morda delal v svojih mislih krivico drugim. Gotovo je tudi, da je tista stranka, ki se odkrito zavzema za enake pravice in dolžnosti vseh stanov brez izjeme, poštenjša kakor pa ona, ki se hinavsko sladka samo enemu stanu. Stranka, kateri je blagostanje vsega naroda ne glede na stanove prvi cilj, je naša SLS, ki se je in se bo vedno borila proti krivicam, katere se gode malim ljudem. To pošteno stranko bomo volili vsi pametni volilci, ki bomo 11. septembra mirne vesti povsod v Sloveniji na deželi spustili naše kroglice v 3. skrinjico (le v mestu Ljubljani v 2. skrinjico).

Volilno pismo

Skupaj z g. Rudolfom Tumpajem sem sprejel kandidacijo na listi dr. Ljudevita Pivka v volilnih okrajih Ptuj in Maribor desni breg.

Kot kmet, ki ima v sedanjem času mnogo dela na posestvu, ne morem obhoditi v petih tednih do volitev 11. septembra vseh občin v dveh velikih okrajih, zato pošiljam pristašem liste dr. Pivka in tudi drugim volilem, ki me ne poznajo, naslednje pismo:

V ptujskem okraju sem letos kot demokrat-ski kandidat pri volitvah v oblastno skupščino v Mariboru pomagal po svojih močeh, da smo si priborili napredni volilci onega poslanca. Izvoljen je bil naš Lovro Petovar. Bil je lep napredek in prvi uspeh Samostalnih demokratov v ptujskem in ormoškem okraju.

Sedaj je razpuščena Narodna skupščina in 11. septembra imamo nove volitve. Če smemo soditi po tem, kar pravi naše ljudstvo, se bo letos pri nas marsikaj izpremenilo. Iz časopisov sklepam, da bo ljudstvo tudi drugod reklo drugače in ne tako, kakor hočeta g. Vukičević, predsednik vlade, in g. dr. Korošec, vodja Slovenske ljudske stranke, ki je bil do letošnjega leta kaj hud na radikale in je vendar letos z njimi sedel

v vladi ter pred kratkim zopet podpisal na Bledu zvezo z vladnimi radikali.

Časi se izpreminjajo in Slovenska ljudska stranka tudi.

Imeli smo šest vlad, v katerih so se vezali radikali z Radičem in nazadnje z dr. Korošcem. Do danes nam ni jasno, kaj so v teh dveh letih naredili za ljudstvo koristnega. Vemo samo, da se kmetu ni nikdar tako slabo godilo, kakor takrat, ko nam je rezal kruh Radič in za njim dr. Korošec. Davčne enakosti ni, davki niso znižani; pozabili so na izenačenje davkov radikali, pozabili je Radič in pozabili so slovenski klerikalci. Nekdaj so nas radičevci in klerikalci zvali proti Srbom, obetali so nam republiko in avtonomijo ter razne druge neznane dobrote. Rekli so, da bodo Srbom že pokazali. Kaj vse nam je pisal »Slovenski Gospodar« o radikalih, in vendar so se klerikalci zvezali z radikali. Sedaj pravijo, da se bodo po volitvah popolnoma združili z njimi v eno vrsto.

Mignili so radikali z mezinem in trije klerikalci, duhovnik dr. Kulovec, advokat dr. Gosar in inženjer Sernec so postali ministri. V »Slovenskem Gospodarju« se je hvala kar ce-

Ivan Albrecht:

Tiničino breme

(Dalje.)

Sedeli sta v gozdu na starem parobku, vsaka kraj sebe precejšnje vrečo z dračjem in z razno suhljadjo.

»Ali že znaš kaj nemškega«, je vprašala Tini po kratkem premoru in se je poigravala z bosimi nogami.

»Saj sem Slovenja«, je odvrnila družica.

»Pa v šoli«, je poizvedovala Tini.

»Mama pravijo: Če je dobro naše delo in naš denar, naj bo še naš jezik«, se je odrezala Sali zanosno. »Veš, moja mama so Kranjca.«

»Mi smo pa nemški, pravi ateji«, je razložila Gornikova z žalostjo. Dve debeli solzi sta iskali pota po njenih licih.

»Umrla bi rada«, je potožila, ko je videla, da se je družica namrdnila pri zadnji novici. Sali pa je bila vesela in zdrava, polna razposajenosti in tistega ovzdušja, ki ga širijo tovarne in razmere pod njihovim vplivom.

»Jaz pa ne, Kadar bom velika, se poročim.«

Takoj nato je pripovedovala o porokah, o svatbenih slovesnostih in o podobnih rečeh, vse z resnostjo in naivnostjo otroka, gibajočega se v svetu, ki še nima prostora zanj. Tini je poslušala, je odpirala usta in oči — in ni vedela, kaj bi. V mislih je ugovarjala temu in zopet pritrjevala onemu, a na koncu je pripomnila glasno:

»Jaz pa ne bi mogla tako s tujim človekom —«

»Kako?«

Tini je pojasnjevala:

»Kar tako... Da bi ž njim jedla; da bi spala tam, kjer on,« si je zakrila oči — »in vse.«

»Saj so mama ravno tako,« je pojasnila Sali z ugovorom.

»Mama — to je pa drugače. Z atejem bi že tudi jaz —. Pa še z atejem ne, ker tepe,« je pomoderovala Tini.

Sali se je zasmejala na široko, da jo je zabolelo v ustnih kotih.

»Ti norčica — ti še ne veš ničesar.«

Tini je namršila obrvi in našobila spodnjo ustnico. Pograbila je vrečo in malo sekirico in odšla. Žalitev, ki je prišla od tam, od koder je pričakovala tolažbe, jo je zadela tako, da je tisti dan želela tudi Sali — smrt.

Zasoljeno in utrujeno je stopalo dekletce po ozki gozdni stezi. Trnje je pikalo njeno kožo, ji je cefrlo obleko in ji je zaviralo vrečo.

Baš je stopila Tini iz gozda in je imela komaj še par minut do doma, ko je nenadoma stal logar pred njo. Dekletce se je prestrašilo. Vreča mu je zdrknila z glave in sekirica mu je padla iz rok.

»Kam,« jo je nahnul logar nemško.

Tini je jecljaje povedala svoje ime.

»Ali ne veš, da ne smeš krasti,« je nadaljeval logar in je že držal sekirico v rokah. Dekletu so se šibila kolena od bojazni.

»Mati so rekli, da —«

V tem je začutila na desnem in na levem licu moč logarjevih rok. Obraz ji je gorel od udarcev in po glavi ji je šumelo in brnelo.

»Saj Rokavčeva Sali tudi,« jo je zmagala maščevalnost in jeza — »in vse.«

»Razbojniki,« je zagodrnjal logar in odšel s sekirico svojo pot. Tini je še postala in si otrla solze, potem je zadela vrečo in je odšla. Čisto novi pojmi so vstajali v njeni duši: Da je kradla, da je tatica in da je to nekaj grdega in prepovedanega. To jo je težilo bolj kakor vreča na glavi...

Ko je prišla domov, je povedala materi doživljaj z logarjem.

»Kaj se nisi mogla skriti,« je poučevala mati z nevoljo.

»Nič več ne grem v gozd,« je zatrdilo dekletce med solzami.

»Zakaj ne,« se je začudila mati.

Tini je pomolčala in se ozrla nezaupno na mater, potem pa se je le ojunačila:

»Ker nočem biti tatica.«

Matilda je zardela in zagorela od jeze:

»Kaj, ti boš učilo mene, ti, piškur zeleni —«

Padalo je po hrbtu in po glavi, po vsem telesu, brez izbiranja.

Tini se je vila od bolečin, jokala pa ni več. Zastrmela je predse in njen obrazek je bil kakor od pepela.

»Po svetu pojdem,« je pomislila zase in se splazila na prosto. Ko je stopila iz veže, je postala in se je ozirala okrog sebe, potem je zbežala po vrtu na vas in dalje, naravnost proti Kočuhu, kjer je kmetoval boter Jože z ženo in z družino.

IV.

»Kadar hoče človek ubežati vsemu svetu, gre na Kočuh,« je dejal nekoč učitelj iz Šmarjete, kakor je s senco užaljenosti pripo-

dila, kako je v Jugoslaviji vse dobro urejeno. Če ima Slovenska ljudska stranka v Beogradu svoje ministre, potem nam v Sloveniji ni treba avtonomije, kadar pa ministrov nima, nam je avtonomija zopet potrebna. Ali nismo vsi skup sami bedaki, da klerikalnim voditeljem še verjamemo? Ali ni žalostno za nas, da se za tako neznačajno družbo dela in agitira pri nas celo v cerkvah? Nas demokrate imenujejo kar brezverce, ker nočemo v politiki iti za dr. Korošcem. Sedaj ob volitvah je seveda zopet katoliška vera v nevarnosti. Kadar pa gospod Korošec, katoliški duhovnik in vodja tako zvane katoliške stranke podpisuje najožjo politično zvezo s pravoslavni radikali, o katerih je pisal «Slovenec», da so framasoni, tedaj ni vera prav nič v nevarnosti. Samo mi, slovenski naprednjaki, smo veri nevarni, tako da še odveze ne dobiš, ako čitaš «Domovino» ali ako voliš demokrata. Rad bi vedel, ali je v drugih katoliških deželah tudi prepovedano biti demokrat in ali so naši prijatelji v Medjimurju in Zagorju tudi brezverci, ker nočejo voliti dr. Korošca.

Mi napredni kmetje političnega nasprotnika ne vlačimo v blato, temveč sodimo njegovo delo in ga cenimo po dejanjih. Marljivega nasprotnika, ki za ljudstvo koristno deluje, tudi mi radi pohvalimo, ker hočemo biti pravični. Svoje lastne poslance cenimo istotako samo po dejanjih. V našem okrožju smo imeli v zadnji dobi le enega, a delavnega demokratskega poslanca dr. Pivka, mojega rojaka s Ptujkega polja, kojega so klerikalci pred tremi leti grdo črnili pred ljudstvom z raznimi izmišljenimi očitki. Ali je ob volitvah vsaka kleveta dovoljena? Pred sodiščem so pozneje vse preklicevali, ob volitvah so pa morda le odvrnili kak glas. Kaj si bodo letos izmislili naši katoliški voditelji, tega še ne vemo? Dr. Pivko je bil leta 1925, kljub temu izvoljen in naša stranka ceni njegovo pridnost. Stori je kot poslanec mnogo in je neumorno učil na shodih. Kadarkoli sem ga poslušal, vselej sem čutil, da nisem na navadnem shodu, kakor jih imajo klerikalci, kjer tolčejo po nas s kladivom, s krampom, najrajši pa z gnojnimi vilami. Naš poslanec je bil menda edini, ki nas uči velike ljubezni do domovine Jugoslavije, trpeče na mnogih gospodarskih in političnih ranah, in nam kaže pot, kako postanemo gospodarsko in politično zdrava in močna država. Vseh 20 klerikalnih poslancev skupaj ni bilo

V Sloveniji na deželi je povsod naša skrinjica

3. (tretja).

Le v mestu Ljubljani je
2. (druga).

sposobnih, da bi rekli kedaj toliko lepega o bodočnosti naše države.

Mi samostojni demokratje po vaseh smo radi pomagali in stranka je zrasla, tako da bomo letos po 11. septembru pokazali druge številke. Veseli me, da so se pridružili listi dr. Pivka naši pravi samostojni kmetje in Stranka narodnih socialistov. Skupni gospodarski listi pomagajo vsi do lepega uspeha!

Kmete, dešavce in meščane prosim:
Volite složno 3. skrinjico dr. Ljudevita Pivka!
To-le pismo dajte dalje, da ga čitajo Vaši sosede in znanci! Pozdravlja Vas

Ivan Mikša,
kmet v Prvencih pri Ptuj.

Politični pregled

Pretečene dni je bilo na vseh koncih in krajih mnogo velikih govorov. Poedini voditelji so hiteli pridobivati volilce na svojo stran. Najslabše jo je odrezal vodja SLS dr. Korošec, ki v Ptujju svojim radovednim pristašem ni znal drugega povedati, kakor da je SLS preprečila — novo vojno.

Ljudje so kar zijali,

ko so videli na lastne oči, da se je dr. Korošec pri tej pripovedki natihoma smejal. Mislil si je: zdaj jih pa bom potegnil z nevarnostjo

novе vojne! Mož se je temeljito prevaril. Ljudje so se divili, da si drzne govoriti o nevarnosti vojne. Saj je vendar njegova stranka tekom svetovne vojne poglala toliko

skrbnih slovenskih gospodarjev v smrt.

Ali ni SLS silila naše fante v krvavi morilni boj za nekdanjo Avstrijo?

Davidovičevi demokrati so na svojih shodih krepko udrihali po Koroščevem prijatelju ministrskem predsedniku radikalu Vukičeviću in mu povedali brez ovinkov, da bo sedanje slave po 11. septembru konec. Davidovičevci, ki so v vladi z radikali, se namreč kar sramujejo radikalov in jim že postaja

sitno radi zveze z radikali,

ki so se ne glede na sedanje zaveznike davidovičevce zvezali s klerikalci.

Prav tako kakor dr. Korošcu se je godilo Radiču in njegovemu Prepeluhu v Prekmurju. Moža sta menila, da ju bo prebivalstvo počakalo

z jajci in piščanci

kakor na Hrvaškem, kjer so kmetje ponekod res tako zaostali, da ponujajo svojemu preroku najboljšo svinjetino in druge kmetijske darove. Prekmurci pa so obrnili drugače. Oba možaka so temeljito izžvižgali. Radič se je spričo take sramote kar obrnil, nato porinil Prepeluha v svoj mehki avto in oba sta jo jadorno odkurila proti Zagrebu.

Končno je veselje brati «Domoljuba», ki toži,

kako slabo se godi duhovnikom.

To pa je res čudno. Zakaj pa niso klerikalci, ki so bili pomladi v vladi, zvišali duhovnikom plače? Ustava pravi izrecno, da so vse veroizpovedi enake v pravicah in da se duhovniku ne sme goditi krivica. Klerikalci so se malo zmenili za ta nauk in to dolžnost ter

so katoliško cerkev pustili na cedilu.

Naj povedo častiti duhovniki na deželi, ali ni to res. Pač pa so klerikalci darovali črnogorskim princem 42 milijonov dinarjev.

Slaba prede tudi pučjevskim radičevcem. G. Pucelj je hotel po vsej sili Radiča v Sloveniji. Sedaj, ko vidi, da slovenski kmetje nočejo plesati za Radičem, piše Pucelj, da je njegova stranka — slovenska!

vedovala teta Mica.

In res. Tu je samota, da bi človek pokleknil in molil. Njiva in gozd, pašnik in travnik — vse se družijo v bratski edinosti. Po stopničastem svetu so nareddko raztresene hiše, napol skrite med drevjem, zasenčene in vabljive. Osamljen hudournik zmoti včasih tišino na vasi, kadar hiti k Dravi pripovedovat novice z gora. Iz dalje strmi po okolici preko svojih bratov in bratcev ponosni Obir.

Ko je Tini prišla v bližino vasi, je postala. Trudna in potna je sedla pod grm kraj poti in je premišljevala. Grebla je z nogo po pesku in se otožno in zadovoljno ozirala nazaj v smeri proti Sv. Jožefu. Na nebu so zagorele zarje, po cerkvah so se oglašili zvonovi. Ženske so hitele s polj — vsi obrazi skriti pod širokokrajnimi slamniki. Spodaj pri Dravi je nekdo klical brodnika.

«Če me spodé —»

Dekletce si je podprlo glavo z dlanjo in je iskalo izhoda.

«Po mleko sem prišla, porečem —»

S tem je vstala in šla počasi proti Vrtniku. Pot je vedla med smrekami, borovjem in brinjem. Ob robu je že tu pa tam rdelo češminje, osamljena zvončica je mestoma kazala svoj vijoličasti kelih, ciklamen se je priklanjal marjetici v objemu zoreče trave... Tini je ogledovala vse to in je pozabila na jezo in na žalost, tako da ni vedela, kaj bi porekla, ko je stopila pri Vrtnikovih v vežo. Obstala je pri durih in je prisluškovala, če ni morda tete Mice ali strica Vrtnika, botra Jožeta v bližini.

Veža je bila temna in okajena, kajti dim se je valil iz kuhinje kakor iz tovarne. V ku-

hinji je bilo čuti več glasov in Tini se je zdelo, da razloči tetinega med njimi.

«Dober večer,» je voščila plaho in je stopila par korakov naprej. Ko pa ni dobila odgovora, je ponovila isto in je obstala na kuhinjskem pragu.

«Joj,» se je zavzela Vrtnica, ko jo je ugledala.

Tini je že imela nameravane besede na jeziku, a izrekla je samo:

«Prišla sem, teta —»

Iz solz je Vrtnica razbrala, da je dekletce odšlo naskrivaj.

«Kaj pa je bilo?»

Tini je pripovedovala in si je mela solzne oči z rokami.

«Nič več ne grem domov,» je dostavila h koncu pogumno, ko je spoznala, da je teta Mica prijazna ž njo. Ta pa jo je peljala v sobo, kjer je carovala njena najmlajša deca.

Desetletni Francelj in par let mlajša Rezika sta sprejela s krikom in smehom malo sestrično in sta ji začela razkazovati svoje zaklade. Krogle iz goveje dlake, lončke iz krompirja in repe, vse same take reči, da jih je bila Tini vesela. Kmalu je bila zatopljena v igro.

«Kar pri nas bodi,» se je razkoračil Francelj, «bomo pasli ovce. Joj, ne veš, kako naš koštrun trka.»

Peljal jo je v ovčji hlev in ji je razkazoval drobnico. Vsaka je imela svoje ime in o vsaki je vedel Francelj kaj zanimivega. Za tem so šli v sadovnjak in so skakali po travi, v skedenj so šli in na šupo, kjer je pri vsakem koraku zašumelo seno pod nogami.

«Tukaj bomo ležali, na senu — kaj,» je ponudil Francelj in Tini je bila takoj zadovoljna.

Medtem je zaklicala teta Mica k večerji in deca je odhitela v hišo.

«Grda je Matilda, grda,» je razlagala Vrtnica med jedjo in Tini je poslušala vse z veliko naslodo. Vsaka beseda, ki je bila naperjena proti materi ali očetu, ji je bila živa uteha.

«Tudi Tomi — kar pije. Nič ni ž njim,» je menil Vrtnik.

«Stric,» se je oglašila Tini — «pa mamotepe.»

Vsi so sprejeli besede s smehom in tudi Tini sama se je smejala. Vse ji je prišlo tako kakor lepe sanje in le strah, da bi se morala prerano predramiti iz njih, jo je motil in ji delal skrb. Vendar je bilo vseprek toliko razvedrila zanj, da se ni utegnila vdajati samotnim mislim. Rezika, ki je že znala malce plesti in nekoliko kvačkati, ji je razlagala svojo učenost. Pripovedovala ji je o šoli in ji je kazala sveto pismo s slikami. Vesoljni potop je zanimal Tini najbolj.

«Ali bo še kdaj,» je vprašala tako prisrčno, da se ji je smejala vse od kraja.

Rezika je skomignila z rameni in je vprašujoče pogledala očeta, a Vrtnik se je sklonil:

«Ali se bojiš Tini?»

Dekletce je vtaknilo levi kazalec med ustni:

«Rada bi —»

«Zakaj?»

«Potem bi šli mi v barko — vsi: stric,

V sosednji Italiji fašisti nočejo mirovati. Te dni so se spravili nad naša izobraževalna in sportna društva in so vsa kratkomalo razpustili. S tem so hoteli zadati

našemu jeziku in našim ljudem pod Italijo smrtni udarec.

Taka nasilna stvar pa se ne bo mogla obnesti. Bo že prišel čas povračila.

Na Ruskem imajo veliko novost. Ruska pravoslavna cerkev, ki je zadnja leta odklanjala boljševizem,

se je s sovjetskimi oblastvi pobotala.

Izdala je proglas, v katerem pravi, da priznava rusko-sovjetsko oblastvo in da bo tudi pravoslavna cerkev z državo, kadar bodo rusko državo napadli od zunaj.

V Ameriki se je končno zaključila velika žaloigra in so kljub protestu vsega sveta

usmrtili Italijana delavca Sacca in Vanzetti.

ki sta bila po nedolžnem kot morilca obsojena na smrt. Zaradi te nečuvne krutosti, ki bo veden madež Zedinjenih držav, so priredili delavci po vsem svetu velike demonstracije.

Na Bolgarskem že dalje časa premišlujejo o tem, kako naj bi se sprijaznili z nami. Sedaj so prišli na misel, da bi bilo dobro, da naša država in Bolgarska ustanovita skupno, veliko slovansko državo na Balkanu. Nova država naj bi se imenovala jugoslovanski imperij, to je

jugoslovensko cesarstvo.

Ko bi se ta veliki načrt uresničil, bi se takoj po ustanovitvi takega cesarstva nekemu našemu sosedu začele tresti hlačke...

Še nekaj o naših domačih razmerah. Vse kaže, da bomo dobili po volitvah v Narodni skupščini novo veliko

zvezo ali stranko vseh demokratov.

Ne pozabimo, da pomeni demokracija vlado ljudstva proti vladi samozvancev in ministrskih nenasitnežev, kakršne najdemo posebno v klerikalni stranki. Kaj naj rečemo o klerikalnih ministrih, ki so pripustili, da odpade tudi letos na vsako glavo v Srbiji 408 Din davka, na vsako glavo v Sloveniji pa 1035 dinarjev! Ti dve številki sta tako strašni,

da bi že radi njih moral biti 11. septembra temeljit konec SLS. Ker se naši klerikalci prav radi dobrikajo delavstvu, je treba opozoriti še na tole: Izjemne zakone o zaščiti države, ki

ubijajo delavsko svobodo,

so uzakonili radikalni, ti najnovejši prijatelji naših klerikalcev in najhujši zatiralci delavstva ter socijalnih svoboščin v naši državi. Ta zakon so sprejeli leta 1922. Vprašano sedaj gospode klerikalce, predvsem g. dr. Gosarja, zakaj SLS na vladi ni odpravila tega zakona, ko vendar danes zanj ne obstoja več potreba.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Veselica, ki sta jo na poziv in pod okriljem Narodne čitalnice v Hotederšici v nedeljo priredila oba logaška Sokola v Hotederšici, je zbrala v prijetni in neprisiljeni zabavi lepo število narodnega občinstva od blizu in daleč. Sokola sta tudi v telovadnem oziru pokazala, kaj zmore smoteno delo v telovadnici. Občinstvu, zlasti domačemu, je discipliniran nastop sokolskih vrst izredno ugajal. Obmejnimi društvom priporočamo v posnemanje vzajemno podporo in pomoč! — Nedeljske številke «Jutra» in «Domovina» se dobe vsako nedeljo na prodaj v trgovini Ivana Godine pri cerkvi. Opozarjamo na to somišljenike, ki nimajo med tednom časa za čitanje. — Vrše se priprave za velik volilni shod, ki se bo vršil v nedeljo 4. septembra letos ob 3. popoldne v Sokolskem domu v Gornjem Logatcu in na katerem bo poročal g. dr. Gregor Zerjav.

POLJANSKA DOLINA. Tudi tu pri nas v dolini je zadnji dež osvežil vso rast in bil kaj dobrodejen, ker se je že občutila suša. No, če bo zdaj lepo solnčno vreme, se bo spravila lepa otava in pozneje izkopal krompir, ki prav dobro kaže. — Zadnji teden smo stali bolj v političnem življenju za prihodnje skupščinske volitve. Bilo je več volilnih sestankov in shodov. V dolini je bil na sv. Roka dan sam g. dr. Korošec, in to prvič v svojem življenju. Zjutraj je imel shod v poljanskem župnišču, ki je pa bil slabo obiskan, kakih 30 do 40 oseb kljub oznanilu in vabljenju

s prižnice. Dopoldne je imel zborovanje v Hotovljah, kjer je bil cerkveni shod. Zboroval je kar pod kozolcem. Ta shod je bil, kar je razumljivo, bolj obiskan; v večini so bile ženske. Govoril je na obeh shodih dokaj zmerno in pomirjevalno napram političnim nasprotnikom. Le to je poudarjal, da se bo po volitvah SLS tesneje združila z vladnimi radikali, to je s tistimi, ki so jih klerikalci še lani zmerjali s korupcionisti in framasoni. — Čudno nastopajo naši radičevci in pucljevci s pokvarjeno in ljubljansko gospodo, in to ljudje, ki so sami po kupčijskih zvezah in sorodstvu v najtesnejših stikih s to gospodo. Povsod, med gospodi in kmeti, so dobri, pridni in skrbni ljudje, vmes pa tudi slabi. Zato taka agitacija pri pametnih ljudeh ne bo imela drugega odziva kakor obsodbo, ker vsi stanovi morajo živeti drug poleg drugega v slogi.

SV. KRIŽ PRI LITILJ. Kakor čujemo, prihaja v našo faro večje število «Domovine». Za trdno smo prepričani, da mora ta list ugajati prav vsakomur. Za «Domovino» je lepo reklamiral delal v nedeljo na prižnici naš g. župnik. Ali spada agitacija, oziroma protiaagitacija na prižnico? Nam je takih neslanosti že dovolj. Ali je g. župnik za to v fari, da opravlja dušno pastirstvo ali za to, da dela politiko med farani. Če mu ni pri nas prav, naj si drugam pomaga! Takih duhovnikov prav nič ne potrebujemo. Če mu je res za blagor duš, naj začne drugače. Za denar mu je tudi precej. Ni je nedelje, da ne bi pri ljudeh prosil denarja. Mi nimamo denarja niti zase, ker smo siromaki, pa naj bi neprestano zalagali z denarjem še njega. Kaj smo že hoteli povedati? G. župnik je dal napraviti v cerkvi nova okna, ki jih naj plača seveda župnija. Na to odgovorimo le: Kdor je okna naročil, naj jih tudi plača. Nas ni nihče ničesar vprašal, zato tudi nismo plačniki. Mi ne bomo ničesar dali. Naj bo ta primer g. Erzinu nauk za bodoče. Kadar bo še hotel od nas kakega denarja, si bo že moral prej od nas poiskati dovoljenja. Kar bomo farani dovolili, tisto bomo tudi plačali. Kar počne g. župnik brez nas, naj tudi sam plača iz svojega. Bogat je za božjega namestnika kar dovolj. Naj tudi on za cerkev kaj žrtvuje. Enake pravice za vse!

TRŽIŠČE NA DOLENJSKEM. Prvo gospodarsko dobrodelno društvo v Tržišču naznanja vsem članom, da se bo vršil izredni občni zbor v ne-

teta, je naštevala po vrsti — «naših pa ne bi vzeli s seboj» —

Zopet je dobila smeh v odgovor.

«Takole si človek zavrže otroka,» je menila teta Mica polglasno proti možu, ki je sočutno zmajeval z glavo.

Polagoma je odšla deca leč, a pokoj ni hotel k njej. Razigrana trojica se je smejala — Tini je bila taka, da bi je človek ne spoznal: Prva v razposajenosti, prva v smehu, prva v najrazličnejših izmišljotinah.

«Gremo štet zvezde,» je ponudil Francelj, ko so se že naveličali igranja v senu.

«Kako?» je hotela utešiti Tini svojo radovednost.

Francelj je razložil:

«Vsak človek ima svojo zvezdo. Kdor jih šteje in prišteje do svoje, umrje.»

«Tega že nočem,» je odvrčala Rezika.

Tudi Tingo je zmagala bojazen.

«Doma bi že umrla,» je premišljevala zase — «tukaj pa ni treba.»

Ugovarjati vendarle ni hotela; kajti stvar ji je bila preveč nova in mikavna.

«Poglejmo raje, če bo nebo odprto,» je stopila Rezika z novim predlogom v ospredje.

«Kako je pa to?» je zakipela v Tini radovednost z novo močjo.

Francelj in Rezika sta hitela s pojasnjevanjem:

«Na nebu se zasveti —»

«Kdor vidi in izmoli —»

«Dokler gori na nebu —»

«En očenaš —»

«Pride po smrti precej v nebena —»

(je prihodnjič.)

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

1.

Temna jesenska noč je legla na ravnino pod Orlovjem. Ljudje so nemirno spali, zbegani po nenavadnem dogodku, čigar grozota jih je strašila v nemirnih sanjah.

Močni udarci kladiwa so doneli v nočno tišino. Vmes je zvenela pesem kovača, ki se je razlegala do bližnje vasi. Marsikdo se je prebudil in stresel ob njenem odmevu, ženske so se križale in molile.

Zdaj pa zdaj je ponehalo nabijanje kladiwa po zvonečem naklu, utihnili so tudi pesem — kovač si je moral oddahnuti in obrisati znoj, ki mu je curkoma lil po obrazu. Zvon iz zvonika na hribu je oznanil skrivnostno polnočno uro.

Kovač se je stresel, kakor bi ga kdo zasacil pri zlobnem dejanju. «Nebo mi pomagaj!» je vzdihnil in sklonil trudno glavo. «Mislim sem, da bo veriga narejena do večera, zdaj pa je že dvanajst, a še vedno nisem izvršil naročenega dela. Vsak čas mora priti grajski ječar; tudi njemu se je zapoznalo.»

Nakelj, tako so imenovali kovača, je zopet zgrabil kladivo, potegnil je iz ognja razbeljeno železo ter ga pretvoril v določeno obliko. Med nabijanjem kladiwa mu je globoko iz grla vrela otožna pesem:

«Oblaki so rudeči,

kaj li pomenijo?

Morlice in zločince

» smrt obsodilo.»

Pred kovačnico so se začule tihe stopinje. «Prijatelj, čudna je tvoja pesem,» mu je nekdo pošepnil iz teme na uho. «Čudna je tvoja pesem.»

Kovač se je ustrašil in pogledal zmedeno okrog sebe. Lasje so mu vstali pokoncu, čeprav je v njegovih prsih kipela silovita moč. Nekaj korakov od kovačnice je zapazil temno postavo s čudnim zagorelim obrazom, možaka, kakršnega bi nihče rad ne srečal v pozni nočni uri. V prvem hipu je mislil, da je vse, kar je videl in slišal, prazno dozdevanje, kmalu po se je prepričal, da je nekdo v bližini.

Kakor prikazen se je pojavil pred pragom neznanec, ki je s čudnim sijajem oči gledal kovača in njegovo ognjišče. «Žalostna je bila tvoja pesem,» je ponovil s tujim naglasom.

«Nič te ne briga!» je zarežal kovač. Ves strah, ki ga je občutil, se mu je izpremenil v divjo jezo.

«Vem, da me ne briga, vendar pa otožne pesmi niso navadne po opravljenem delu,» ga je miril tujec in opazoval verigo s težkimi okovi, ležečo ob naklu.

«Pojem, kar hočem.» Nakelj je pričel udarjati s kladivom, zakaj mudilo se mu je dokovati verigo, po katero bo zdajzdaj prišel grajski ječar.

Tujec ni zameril neprijaznim besedam, nepovabljen je stopil v kovačnico pred ognjišče, da si ogreje otrple ude.

«Sedi,» mu je dovolil kovač in pokazal stol. «Morda ti bo v zakajeni kovačnici manj prijetno kakor zunaj. Moje kladivo razbija železo in razbeljeni drobci odskakujejo na vse strani.»

deljo 28. t. m. dopoldne v šoli v Tržišču z istim dnevnim redom, kakršnega smo objavili za dan 21. t. m., ko se zbor ni vršil zaradi boleznih predsednika in zadržanih odbornikov, ki so bili pri občinski seji. Na tej seji se je tudi pokazalo, da je potreba gasilnega društva za občino Tržišče zelo velika.

KOROŠKA BELA—JAVORNIK. V nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršil izredni občni zbor tukajšnjega Sokolskega društva v društveni telovadnici na Javorniku. Ker je dnevni red važen, je udeležba obvezna za vse članstvo.

SV. JERNEJ PRI LOČAH. V nedeljo 21. t. m. se je vršil pri nas volilni shod Združene gospodarske liste. Govoril je g. Petelinšek iz Oplotnice, kandidatni namestnik za okraj Konjice. Shod so obiskali številni volilci večinoma iz našega tabora. Istega dne je imel shod tudi g. Hohnjec za SLS v župnišču. Kakor smo slišali, je bil g. Hohnjec z jako skromnim številom zadovoljen. Število klerikalcev se vidno krči.

LAŠKO. Oblastni odbor v Ljubljani je poveril revizijo občinske blagajne občine Sv. Krištof g. dr. Godniču, sedanjemu gerentu okrajnega zastopa. Revizija se ima izvršiti zaradi sklepa občinskega odbora, ki je na svoji zadnji seji 14. t. m. soglasno glasoval za odstranitev pomožnega blagajnika in cestnega nadzornika Ivana Deželaka. Odbor je namreč prišel na razne nepredvidnosti, ki so se vršile za časa njegovega blagajnikovanja ter se je zaradi tega odločil za njegovo odstranitev. Občina bo zahtevala povračilo vseh zneskov, za katere je oškodovana. Imenovani je obenem vodja klerikalnega konzuma v Laškem kakor tudi sosvetnik okrajnega zastopa, kjer so mu poverjeni razni zaupni posli. Javnost je radovedna na predlog g. dr. Godniča, ki vodi tozadevno revizijo.

BREZNO PRI SV. JEDERTI. V nedeljo 21. t. m. se je vršil pri nas javni volilni shod SDS, na katerem je poročal naš sreski kandidat gospod dr. J. Bohinjec. Na shodu je bilo nad 85 poslušalcev, ki so vsi navdušeno odobrvali izvajanja g. dr. Bohinje. Na tem shodu nismo opazili niti enega klerikalca, kar je jako značilno. Pristaše SLS je pač menda strah poslušati velikansko število grehov, katere je SLS zgolj iz sebičnih ozirov zakrivila napram Slovincem s svojo pogubno politiko.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Ožji prijatelji oblastnega poslanca Matevža Deželaka so pričeli z agitacijo za SLS in priporočajo v izvolitev g. dr. Gosarja. Kmetje pravijo: Kaj hočemo z imenovanim kandidatom, ki je bil izvoljen pri zadnjih volitvah za poslanca, bil celo minister za socialno politiko in ni napravil ničesar drugega za kmeta in delavca, kakor da je prodal Slovence s svojo stranko z dr. Korošcem na čelu radikalom, proti katerim je svoječasno bljuval ogenj na shodih. Gospodje SLS, povemo vam, da je naše prebivalstvo sito Vaših praznih obljub.

HRASTNIK—DOL. V nedeljo 28. t. m. se bosta vršila pri nas dva volilna shoda Združene gospodarske liste, in sicer na Dolu po prvi maši v prostorih g. Petra Šentjurca, popoldne ob 2. pa v prostorih g. Avg. Dolinška. Poročala bosta gg. dr. Bohinjec in dr. Roš. Somišljeniki in prijatelji vabljeni!

SV. LENART PRI LAŠKEM. Ker za SLS pri nas ni prostora, se vsiljuje za bodoče volitve g. Radič potom svojih agentov. Zavedni in stari pristaši SKS ostanejo zvesti svojemu programu in bodo pustili 11. septembra Radiča in Pucija na cedilu.

REČICA PRI LAŠKEM. Pred letom dni je sprejel naš občinski odbor z večino klerikalnih glasov nekega Deželaka v službo na občini, kjer ta dobiva 1000 Din mesečne plače, poleg tega pa še različne dijete povprečno po 350 Din. Ker se je naknadno izkazalo, da g. Dežlak sploh ni zmožen občinskega posla, se ne pobriga za službo, ga po več dni v tednu ni na občini, se je zdramila baš ona klerikalna gospoda, ki ga je spravila zgolj iz strankarskih ozirov v občinsko službo z namenom, da bo ta mož tisti odrešenik, ki bo imel potom občinske avtoritete toliko sreče, da bo razpoke klerikalne politike vsaj deloma zakrpal, in prišla do prepričanja, a to na vedno prigovarjanje naprednih odbornikov, da se mora ta možak iz občine zopet odstraniti. G. Dežlaku je bilo poverjeno vodstvo občinske blagajne pod pogojem, da se ne bo politično udeleževal, kar je tudi obljubil. A možu to ne prija, na osemurno občinsko uradovanje se nikakor ne more privaditi; pričel je znova svojo staro politično pesem. Glavno mu je politika SLS, katere je on duševni vodja s pomočjo g. dr. Godniča. Mož ima pa še več drugih funkcij; med drugim je vodja klerikalnega konzuma

in sosvetnik okrajnega zastopa v Laškem, kjer se na vse načine trudi, da bi dokazal ono visoko naobrazbo, katero si je pridobil na najvišji šoli pri Sv. Miklavžu, a ga že lastni pristaši zasmejujejo glede njegove zmožnosti, dobro vedoči, da ima povsod smolo, kjer se pokaže. Kakor rečeno bje za g. Deželaka na občini menda zadnja ura, ker so pristopili odborniki SLS k številu onih, ki so takoj v začetku nastavitve tega gospoda grajali tako klerikalno postopanje. V pouk naj služi klerikalcem to-le: V občini naj gospodarijo taki ljudje, ki imajo zmožnost in veselje za delo v prid občanov, nikoli pa ne sme trpeti občinska blagajna na izdatkih za človeka, ki pozna samo svoj dobrobit.

FRAM PRI MARIBORU. Za nedeljo 21. t. m. je sklicala radikalna stranka volilni shod v gostilni g. Potočnika. Ko sta se pripeljala gospoda govornika, sta našla v gostilni štiri osebe, pa še te so bile od drugih strank. Osramočena sta se spogledala ter jo potem kmalu odkurila od nas. Uvidela sta, da pri nas niso ugodna tla za stranko, ki slovi po korupciji, terorju in izmозgavanju Slovenije potom krutih davčnih bremen. Naveličali smo se že večnih radikalnih obljub, hočemo videti enkrat tudi dejanja, katerih pa od radikalne stranke ni pričakovati. Kar nas je trezno mislečih Framčanov, hočemo 11. septembra spustiti svoje kroglice v tretjo skrinjico, to je skrinjico Združene slovenske gospodarske liste, od katere edino lahko pričakujemo, da nas bo rešila pretečega gospodarskega poloma.

MALA NEDELJA. Za veliko tombolo narodno-kulturnega društva v prid Društvenega doma v nedeljo 4. septembra ob pol 4. uri popoldne vlada zaradi lepih dobitkov čimdalje večje zanimanje. Prvovrstna krava, seženj drv, moške, ženske obleke ter še nad 300 drugih dobitkov. Priporoča se, da si vsakdo priskrbi tombolske karte po 3 dinarje v predprodaji. Po tomboli ljudska veselica s plesom. Vstopnina prosta. Vršni se ob vsakem vremenu. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

LJUTOMER. (Smrtna kosa.) Uglednega posestnika na Zgornjem Krapju g. Mat. Babiča je doletela huda nesreča. Umrl mu je edini sin Nande v 14. letu svoje starosti. Vzrok prezgodnje smrti je bila majhna, neznatna rana na nogi, v katero je prišlo zastrupljenje. Kljub hitri zdravniški pomoči ga niso mogli rešiti prerane smrti. Umrl je v groznih mukah. Nesrečnim staršem,

«Dima se ne bojim in prav tako malo me je strah razpaljenega železa.» Drzen posmeh je spremljal te besede in obrnil kovačevo pozornost na zanimivega neznanca.

Tujec je stopil k ognjišču tako, da si ga je mogel Nakelj natanko ogledati. Njegovo vitko telo je bilo zavito v rjavo haljo, ki mu je segala do tal, opasan je bil s širokim usnjatim pasom, na katerem je visela črna potniška torba. Sedel je na ponudeni stol in oprl palico ob steno.

Dolgo je moralo biti njegovo potovanje, kar je dokazovala ponošena obleka in pa utrujenost, izražena v potezah izmučenega obraza. Ljudje so v tistih časih mnogo potovali, potniki in romarji so se srečevali po vseh večjih cestah tako podnevi kakor ponoči. Čudno pa se je zdelo kovaču, zakaj mu je tujec skrival obraz in obračal hrbet. Kovačevo radovednost so napadale temne slutnje.

«Oče, odloži čepico,» je kovač prijazno zahteval.

«Zakaj me imenuješ očeta?» je osupnil romar, ki se je s tem vprašanjem izognil odgovoru.

«Obleka te označuje za božjega služabnika, po kateri ti prisojam cerkveno dostojanstvo.

«Tvoje opazovanje kaže mnogo razumevanja,» ga je pohvalil in iztegnil roko nad žerjavico.

Nakelj se je zgrozil, videč njegove iztegnjene roke, katerih dolgi prsti so bili na koncih črni in zakrivljeni kakor kremplji. Tujec je opazil njegovo pozornost, srpo ga je pogledal in dejal: «Kakor vidim, si odložil delo,

čeprav veriga še ni narejena. Prej se ti je mudilo, da si komaj utegnil govoriti.» — To izreki je brcnil verigo, ležečo ob naklu, da je glasno zazvenela.

«Seveda se mi je mudilo,» je potrdil kovač in segel po orodju. «Mudilo se mi je, zakaj življenje in smrt sta odvisna od mojega dela.»

«Kako? Kaj si rekel?» je hlastnil neznanec.

«Čemu bi se trudil, ko so drugi že pospali,» je vzdihnil namesto odgovora. Po nekaterih krepkih udarcih je odložil verigo, ki je bila dokovana.

Tujec se je sklonil in zgrabil konec verige. «Komu je namenjena?» se je glasilo njegovo vprašanje.

«Ako tega ne veš, ne spadaš v našo deželo.»

«Povedal sem ti, da prihajam iz daljnega kraja.»

«Potem seveda ne veš, da bodo jutri delili krvavo plačilo...»

«Kakšno? Nisem še slišal o tem plačilu.»

«Razglašena je smrtna obsodba...» Kovač je prijel tujca za roko ter ga je povedel iz kovačnice. «Poglej, tamle,» mu je pokazal. «Ali vidiš?»

«Nekaj, ki je podobno lesenemu odru, vendar ne morem natančno razložiti.»

«Tamkaj bodo jutri izvršili smrton kaznen.»

«Pa niso morda vešala?» se je tujec prestrašil.

«Vislice so in jutri bo visel nekdo, ki jih je zaslužil.»

«In kaj je zagrešil?»

«Graščaka je umoril.»

«Koga je umoril?» je vprašal z napetim zanimanjem.

«Barona Otmarja, graščaka na Orlovju.»

«Nisem še slišal tega imena.»

«Tako se imenuje grad na bližnjem griču. Pomisli, na kose je razsekal graščaka in če je res, kar govorijo, ni o mrliču ne duha ne sluha.»

«Nesrečni morilec!» Romar je sklenil roke in globoko vzdihnil. Nato je odločno poudaril: «Tak človek zasluži vislice in pekel. Samo, če ni morda vse to pretirano ali celo izmišljeno.»

«Poslušaj, pred tremi dnevi se je dogodilo. V graščakovu sobi na Orlovju se je pojavilo vpitje in ropotanje. Prihiteli so služabniki, da doženejo vzroke nastalega nemira. Vrata so našli zaklenjena in je trejalo nekaj časa, preden so jih siloma odprli. Iz sobe je švignil plamen, morilec je stal ob odprtem oknu in skušal uiti. Prijeli so ga, ko se je hotel spustiti po vrvi na tla in so ga zvezali.»

Kovaču je zmanjkalo sape, tako ga je utrudilo napeto pripovedovanje.

«Nadaljuj,» ga je silil neznanec. «Povest je zanimiva.»

«Sprva so mislili, da je baron samo ranjen ali onezaveščen,» je nadaljeval po kratkem odihlu. «Klicali so ga in iskali, našli pa niso nikakega odziva. Pozneje so odkrili pod kupom žerjavice njegovo sežgano truplo.»

«Strašno!» je vzkliknil neznanec. «Grozovito!»

«Zares zverinsko! Človeku se krči srce ob misli na to zločinstvo.»

ki so izgubili svojega sina, naše iskreno sožalje, pokojnemu pa večni mir!

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. V nedeljo 28. t. m. bodo uprizorili napredni domači fantje in dekleta v prostorih tukajšnje posojilnice A. Linhartovo veseligrro «Veseli dan ali Matiček se ženi». Po igri prosta zabava, pri kateri bo sodeloval tamburaški odsek. K obilni udeležbi vabijo vse okoličane prireditelji.

SLADKA GORA. Tukaj je imel neki radičevce (ljudje pravijo, da je bil neki Jurek iz Zibike) shod. Udeležilo se ga je okrog 40 poslušalcev. Pa, oj, smola! Takoj, ko je začel govoriti, so mu začeli ugovarjati. Naenkrat pa se je pojavil mož s harmoniko, ki ga je popolnoma ugnal, da je moral klavirno oditi. Zborovalci so se domov grede srdili, da jih hrvaški agitatorji hodijo nadlegovati za kroglice, ko so pa izvoljeni, se ne brigajo več za svoje volilce. Med drugim se je skupina mož izrazila, da bodo na dan volitev 11. septembra oddali svoje kroglice v tisto škaflo, na kateri je kandidatna lista kmetov, in to je tretja skrinjica.

SV. STEFAN OB ŠMARJU PRI JELŠAH. Prejšnjo nedeljo je imel kandidat SLS Jakob Vrečko pri nas po maši kar pred cerkvijo volilni shod. Kljub temu je odšlo nad polovico volilcev domov, ker ga niso marali poslušati. Po svoji ravadi je zopet klobasal take obljube, za katere že tudi on sam vnaprej vé, da jih ne bo mogel nikoli izpolniti. Mi pravimo tako: Ljubi naš Jakob, prvič ne boste izvoljeni za poslanca, drugič pa, če hočete, da se bodo obljube vsaj deloma izpolnile, bodo morali klerikalci glasovati za predlog, ki ga je g. dr. Žerjav že tolikokrat stavil v Narodni skupščini, za zakon o izenačenju davkov. Kadar bodo Srbi in Hrvati toliko plačevali davkov, kakor jih plačujemo Slovenci, takrat šele bomo lahko govorili o znižanih davkih, drugače pa je tako obljubovanje navadni humbug. Kljub obljubam klerikalnih kandidatov pa bomo mi zaupali naše kroglice le tisti stranki, ki se poteguje za zakon o izenačenju davkov, in ta je Združena gospodarska lista, ki ima na vseh voliščih v Sloveniji ra deželi tretjo skrinjico.

PRECETINCI. Volilci, čas odrešenja se nam ponuja, vrzite jarem SLS raz sebe, Volilec, kaj je tvoja dolžnost 11. septembra? Da voliš SDS, ker se ona edina resno bori proti davčnim preobremenitvam. Kmetje volilec, ne dajte se preslepiti

s praznimi obljubami klerikalnih kandidatov. Proč s SLS. Iz časa vladanja SLS imamo naslednje dobrote: 42 milijonov za črnogorske prince, povišanje davka na ročno delo, nov davek na invalide, železničarske redukcije. To delajo klerikalci, ki se dobro zavedajo, da so izdali svoj lastni narod velikosrbski kapitalistični radikal-ski stranki, ter se boje, da jih bodo Slovenci zaradi tega 11. septembra obsodili. Naj le kar de-žuje klerikalnih shodov! Ne boste z njimi zopet preslepili volilcev, ki bodo 11. septembra vrgli kroglice v 3. skrinjico, ki je naša skrinjica — Na angelsko nedeljo pa vsi na javno tombolo v Društvenem domu pri Mali Nedelji. Krasni do-bitki! Krepko segajte po srečkah! — Mlad demokrat.

Prekmurje Prekmurcem

Pred kratkim vremenom sem čteó v «Narodnem dnevniku», štere novine podpirajo radikal-sko stranko, ka je Prekmurje ob volitvah Macedonija. Što je to pisao, tisti gospod naj nikdar v Prekmurje ne hodi. Ne vem, kak Macedonija vó vidi, liki mislim, ka tam túdi prebivajo ljudje in ne samo živina. Či pa je tisti gospod mislo, ka bode nas opšpotavao, pa se strašno meša.

Volitve bodo pokazale, ka smo mi Prekmurci ne živina, liki ljudje, šteri s svojov glavov mislijo, ne pa drugi z našov. Mi samo edno nesrečo pa nevoló mamo, ka nešterna naša gos-poda misli, ka ona lejko naše votume parta-jam okoli ponúja. Ti gospodje bodo na den vo-litev pač vidli, ka so svoje račúne s črnov tintov v ror zapisali. Kak smešno je to, kda se par gos-podov vkúper vsede, pa kóveta išče. Ali Vi gos-podje mislite, ka bo naše siromaško lúdstvo ta votume davaló, kamo bote vi štelí.

Nikdar ste v svojem žitki ne srca imeli za sir-naka. Zaj ob volitvah pa prav ponižno pridete k nam in nas za naše votume prosite. Vi ste že dugo let meli priliko vašo srce narodi prkazati, pa ste ga ne štelí. Vi ste zaj prišli, gda so naše štale prazne, naši bregi goli, naši logi vózesekani. Pitam Vas, gde ste prve bili.

Prekesno, gospodje! Ostanite Vi v Vaših zida-nih kučah, tam lejko politiko delate. Z nami, z našimi dúšami je ne bote delali!

Našo prekmursko lúdstvo je že dosta nevole na sveti kušalo. Ob volitvah se vsiple k nam agi-tatorov, kak petlarov na edno velko žeganje. Sladki, mehki hodijo okoli nas in nam nebasa na zemlji obečavlejo. Po volitvah pa jih nikdar več ne vidimo. V Prekmurje vsakši pride votumov iskat. Prijatelji, naj bo ednok konec tej komediji! Mi takšega cirkusa nečemo več. Ednok gori stane celo Prekmurje in reče: To je naša zemlja, tú na našoj zemlji bomo mi sami gospodje in drugih virtov nič več ne núcamo.

Kam mi naše votume damo, to že gnes ta slednja gorčanska hiža zna. Januarja meseca so bile volitve za mariborski komitat ali oblast, ka se pravi. Tistih mao je demokratska stranka celem Prekmurji dobila okoli 2300 votumov. Na rod je že sprevidó, gde ma on mesto. Ali premalo zavúpanje smo mi toti stranki dosegamao ešče pokazali. Kam smo mi dosegamao po pomoč ho-dili? Vsigar d demokratskoj stranki, ar smd tam vsigar dobili pomuč. Ali ešče pomnite, pri-jatelje, kak je prve bilo, kda se ešče demokratje na vladi bili? Le malo mislite, tak, kak den prtí noči. Pri vsakšoj hiži so ešče pejnezi bili.

Kak pa gnes vó vidimo? Naše štale, naše žepke so prazne. Što pa je zaj prišlo k nam, ka jih napuni. Naednok je prišla k nam radikal-ska stranka, štera nam vse mogoče obečavle. Vi, gospodje, ste dosegamao ešče ploj na vladi bili, pa ste nam ešče nikdar nič ne spravili. Zakaj pa ste ranč zaj k nam prišli? Mi dobro znamo, ka nam dobrot ne prinesete. Mi dobro znamo, ka radikal-ska stranka tak narazno ide, kak edno virstvo, či eden dober virt merje. Pašić je mrtev in radikal-ska stranka ide narazno, kak ena raz-súšena lagev. Že gnesden nega več edne velke radikal-ske stranke. Gnes mamo že dve radikalni stranki, po volitvah pa jih bomo ešče več meli. Randikalna stranka je gnes na smrtnoj posteli in zaj so prišli k nam, ka jo naj mi vračimo. Mi smo že ednok vračili Radića, pa smo ga tak dugo vračili, ka smo si naše žepke do kraja vó spúcali.

Vsakši Gorčanec to zna, ka so radikalno stranki vóre štete, samo naša gospoda nešče tega znati. Ti naši gospodje so pač gospodje, pa si ne vúplejo zameriti se tistim, šteri momentano na vladi sedijo. Zato, gospodje, púste vi nas pri miri! Mi mamo naše lúdi, šteri so ne samo zato gor stopili, ka bi drugim votume vkúper lovili, liki zato ka se s poštenim delom za našo siromaško

«No, in zločinec? Kako se zagovarja?»

«Pravijo, da molči kakor skala.»

«Tajiti ne more, ker je bilo dejanje pre-očitno.»

«Menda ne razume našega jezika. Kakor mu-tec ždi v grajski ječi ter se ne gane.»

«Ali je znano, kateri narodnosti pripada?»

«Sam vrag naj jo dožene. Koža mu je temno zagorela, kakor bi ga vse poletje žgalo najhujše solnce.»

Tujec se je stresel in izustil nerazumljive besede. Vidno je obledel, nakar ga je porde-čila silna vročina.

«Ali ti je slabo?» je zaskrbelo kovača.

«Stara bolezen, ki me včasih napade. Na-daljš, ker te zopet poslušam.»

«Zmotila me je tvoja sprememba. Pozabil sem, kje sem nehal.»

«Pravil si, da je morilec zagorelega obra-za in da ne razume vašega jezika.»

«Črn je kakor oglje, rast mu je vitka, nje-gove kretnje so gibčne in pogled boječ. Tak mora biti menda človek, ki umori človeka.»

«Kaj pa njegova starost?»

«Ne vem. Zaprlí so ga v najnižjo ječo ter jo skrbno zastržili. Počakaj do jutri, videl ga boš, ko bo obešen. Morda še nisi gledal takega prizora.»

«Nisem, ker sem božji služabnik.»

«Oprosti, ako sem te razžalil.»

«Nisem občutljiv.» — Romar se je dvignil in hotel oditi.

«Ako ostaneš, bi ti pripravil prostor pred kovačnico, odkoder boš videl naravnost na morilni oder.»

Tujec je skomignil z rameni ter se je za-

hvalil za uslugo. «Pridem, ako ne odpotujem pred zarjo,» je obljubil. «Zanima me neznani morilec kakor tudi zadnji trenutki njegovega življenja.»

«Nekdo prihaja, ki ti lahko postreže z na-tančnim poročilom,» ga je zadržal kovač ob prihodu grajskega ječarja, ki je prišel po verigo.

Vstopil je mož v napolvojaški opravi, opas-an z dolgo sablo. «Prišel sem pozneje, kakor sem napovedal,» je nagovoril kovača, s ka-terim sta bila dobra znanca. «Vem, da se rad zaklepetáš in pozabiš na delo.»

«Veriga je narejena. Tvoj jetnik bi jo lahko že preklinjal.»

«Toliko bolj mu bomo zdaj privili okove, da bo popravil zamudo.»

«Ali še vedno molči?» ga je kovač obsul z vprašanji.

«Nekaj momlja, a ga nihče ne razume.»

«Revež bi bil, ako bi ne bila dokazana njegova krivda.»

«Zasačili smo ga pri dejanju.» Ječar je pobral verigo in hotel oditi, toda kovač ga ni izpustil, dokler ni vsega izvedel. Rado-vedno je stopil predenj tako, da mu je za-stavil pot z obilnim telesom.

«Kdo bo neki za krvnika?» ga je zaskr-belo. «Grajski rabelj se je menda odpovedal.»

«Saj ni bil določen. Ali misliš, da bo ba-ronovemu morilcu zavila vrat ista roka kakor navadnemu uporniku? Da veš, sam kraljevi krvnik je poklican, da bo izvršil usmrčitev.»

«Pa ne velikan Krištof!» Kovač se je zgroz-il in prekrižal roke na širokih prsih. «Več-krat sem že slišal o njem. Ali je že tukaj?»

«Skrivaj je došel na grad ter se bo po-kazal šele jutri na morišču. Marsikdo se bo stresel pred tem hrustom, čigar roka je po-dobna lopati in prsi ima, kakor skale pod Orlovjem. Gorje mu, kogar zagradi, celo s pogledom te useka, da postaneš krotko jagnje.»

Kovač se je popraskal za ušesom, dočim se je ječar obrnil v kot in zapazil tujca v dolgi halji.

«Kdo je tukaj?» je vprašal osorno.

«Neki potnik se greje pri ognjišču. Blaga duša je, šele tukaj je izvedel o umoru.»

«Nakelj, varuj se tujcev,» ga je ječar po-svaril. «Nič ne veš, kakšne načrte skrivajo pod svojim navideznim prijateljstvom. Po-glej, tujec je bil, ki je na Orlovju izvršil gro-zodejstvo.»

«Saj res,» se je spomnil kovač in premiš-ljal, kako bi tujca odpravil.

Preden je mogel Nakelj kaj izvesti, se je potnik zahvalil za gostoljubnost in postrežbo, blagoslovil ga je in izginil v nočno temo. Ječar je napravil za njim smešno opazko in odšel z verigo na Orlovje.

Pot iz kovačnice do graščine ga je vodila po samoti med drevjem in grmičevjem. Ne-daleč od kovačnice so ga iznenadile rahle stopinje, nekdo ga je potrkal po rami.

Ječarju je od strahu odpadla veriga, na-gloma se je prekrižal, meneč, da čuti prika-zen. Brž pa se je zavedel, videč neznanca v dolgi halji. «Aha, potnik iz kovačnice!» je namrdnil čelo in zgrabil meč. «Kdo ve, ali ni preoblečeni morilec? Povej mi, kdo si in kaj hočeš, drugače te zabodem.» (Dalje prih.)

ljudstvo brigajo. Cejlaga Prekmurja kandidate sta naš g. Godina in naš g. Preininger. To sta naša človeka, štera sta v naših nevolaj gor rasla in sigdar našemu ljudstvu na pomouč bila. Zato vsi tisti, šteri ščete našemu ljudstvu dobro, šteri ščete ka našo ljudstvo ednok v boj stoupi za svoje pravice, ite okoli po vesnicaj! Našo ljudstvo more na den volitev pokazati, ka se zna tiudi za svoje pravice bojivati. Ne z nožem, ne s krvjo bomo mi do naših pravic prišli. Včista nedužne kruglice bodo toti nož, šteri naše neprijatelje za vekivečno tiho napravijo.

Nišče nesmi na den volitev doma ostati. Vsakši more iti volit. Vsakši pa tiudi more znati, ka samo v tretjo ladico lejko luči kruglico. Što ne bi znao, tistemi povejte, ka nede po nevrednem v drugo lučo.

Godina pa Preininger, to more vsakša vesnica znati, to more vsakšo prekmursko srce znati. Na den volitev bo Prekmurje eden velki soud napravilo in dosta bo takših, šteri se bodo za glavo držali. Zato vsi na delo, ka bo naša zmaga včista gvšna. Demokrat.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KAKO DVIGNEMO NAŠE SADJARSTVO.

Kakor pri vseh drugih panogah našega kmetijstva je tudi pri sadjarstvu ugodno vnovčevanje sadja prvi in glavni pogoj, da se zanimanje za to stroko dvigne in da postavimo temelj bolj uspešnemu napredku. Poglejmo, kake se je letos vnelo zanimanje za hmeljarstvo! To pa le zaradi tega, ker ima hmelj tako ugodno ceno in ker ga lahko prodamo.

Za naše sadjarstvo manjka še vedno tistega zanimanja, ki ga zasluži, to pa zaradi tega, ker manjka dobre kupčije z namiznim sadjem, ki se najbolj išče in najbolje plačuje. Dokler bomo sadje tolkli v mošt ali ga prodajali za mošt, toliko časa bo manjkalo tiste spodbude za pridelovanje enotnega namiznega sadja, ki je potrebna za izdaten napredek. Če ni zanimanja, tudi uspeha ne more biti.

Zato moramo pozdravljati vsak korak, ki meri na to, da se dvigne sadna kupčija z namiznim sadjem, in sicer takim, ki nima veljave samo doma, ampak ki je cenjeno tudi po drugih krajih. Naša sadna kupčija mora priti na glas, potem pridemo tudi pri nas do boljših kupcev in do ugodnejših cen. To bo največ pripomoglo, da bomo začeli tudi pri nas s podvojeno silo pridelavati v večji meri priznano dobra namizna jabolka. Za tako kupčijo je treba seveda tudi skrbno odbranih in sortiranih jabolok. Le tako sadje doseže najvišje cene, dočim nima mešanica manj vrednih sort nobene prave vrednosti.

Letos nudi za kupčijo z namiznim sadjem prav ugodno priliko sadni sejem, ki ga priredi v zvezi s sadno razstavo uprava Ljubljanskega velesejma v času od 17. do 26. septembra. Tega sejma in razstave bi se morali udeležiti vsi vneti sadjarji naše dežele. Komur je na tem, da se dvigne trgovina z namiznim sadjem, naj se udeleži sadnega sejma in naj pripelje, oziroma pošlje svoj pridelek v običajnih sadnih zabojih na ogled in prodajo. Kdor nima namiznega sadja naprodaj, naj obišče sejem in razstavo, da se na lastne oči prepriča in pouči, kako je treba namizno sadje odbirati, sortirati in pravilno v zaboje vlagati, da je sposobno za izvažanje in sploh za pošiljanje v večje daljave.

Kakor hitro bo prišlo pri nas do ugodnejše kupčije z namiznim sadjem, bo prišlo tudi več zanimanja in veselja za sadjarstvo in s tem vred tudi za razširjenje in izboljšanje sadnih nasadov.

POPRAŠENJE ŽITNEGA SEMENA PROTI SNETJAVOSTI NAMESTO NAMAKANJA.

Pšenica je vsako leto več ali manj podvržena snetjavosti. Ta bolezen uničuje leto za letom veliko pšeničnega klasja in kvari na ta način ves njen pridelek. Napadena pšenica ostane kratka, stopi pokoncu in ima klas z navzven stoječimi

osinami. Tudi zrnje ni zakrito kakor pri zdravi pšenici, ampak gleda iz plev. Klas sam ne dozori in ne porumeni, ampak pobledi. Bolno zrnje je pa temnejše barve in spačene oblike, in če ga staremo, se pokaže črnorjava, smrdljiva vsebina, ki sestoji iz samih trosov (semena) te bolezni. Pravimo ji zaradi tega tudi smrdljiva snet. Pri mlatvi se ta prah razkadi in okuži vse bližnje zrnje, s katerim pride v dotiko. Tako se prenaša bolezen od ene letine na drugo. S kalečim zrnjem se bolezen vcepi in raste, dokler ne uniči zrnja.

Proti nastopu te bolezni smo si do sedaj pomagali s poprašenjem semena z apnom ali z namakanjem v raztopini modre galice. Uspeh ni bil popolnoma zjamčen. Pri namakanju, ki prizadeva nekaj več dela in pozornega dela, se je tudi zgodilo, da so posamezna zrna pšeničnega semena odpovedala svojo kaljivost, in sicer v tem primeru, če je bilo zrno počeno (pri mlatvi) in je zašla modra galica do nežne klice. Prašenje z apnom pa tudi ni povsem zaleгло, kakor kažejo izkušnje.

V zadnjem času se priporočajo razna nova sredstva za poprašenje žitnega semena, preden ga trosimo. Ta sredstva se prodajajo v podobni prahu in jih slično rabimo kakor n. pr. apneni prah. Za poprašenje pšeničnega semena proti snetljivosti se najbolj hvali »Porzol«, za rž proti snežni plesnji pa »Uspulun« in »Higosah«. Ti izdelki se proizvajajo deloma iz živega srebra, deloma pa iz bakra in živega srebra. V zemlji se ta prah raztopi, pri tem se uničijo vsi trosi (seme) snetjavosti, ki se nahajajo na pšeničnem zrnu. »Porzol« je tako priznano dobro sredstvo, da ga rabijo že po vseh naprednejših krajih. Za 1 kg pšeničnega semena je treba 3 gramov »Porzola«, kar bi zneslo za 1 mernik, ki tehtja 24 kg (24 × 3 g), skupaj 72 gramov. En zavitek »Porzola«, ki drži 200 g in stane 10 Din, zadostuje torej okroglo za 3 mernike ali 100 l pšenice. »Porzol« se dobi pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Potrebno je, da ga začnemo tudi pri nas vpeljavati proti snetjavosti pri pšenici.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Razmere na žitnih tržiščih so malo mirnejše in cene malo manj valujejo. Na ljubljanski blagovni borzi 23. t. m. so bile cene za žito, postavljeno na kolodvor: pšenica (iz Vojvodine) 330 do 347-50 Din, turščica (iz Vojvodine) 255 do 262-50 Din, moka »0« 510 Din za 100 kg. Cene so seveda višje kakor na novosadski borzi, ker so pri teh cenah že vračunani stroški prevoznje.

ŽIVINA. Na mariborskem sejmu 23. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8 do 8-50 Din, poldebili voli 7 do 7-50 Din, plemenski 6-10 do 6-50 Din, biki za klanje 7 do 8-25 Din, klavne krave, debele 7-25 do 7-50 Din, plemenske krave 4-50 do 5-25 Din, krave za klobasanje 3-50 do 4 Din, molzne in breje krave 5-25 do 6 Din, mlada živina 7-75 do 8 Din, teleta 12 Din.

KRMA. Na ljubljanskem trgu prodajajo: sladko seno po 75 Din, polsladko po 60 Din, kisko po 50 Din, slamo po 40 do 50 Din za 100 kg (povprečne cene).

Sejmi

26. avgusta: Rajhenburg, Veliki Gaber, Ljubno v Savinjski dolini (le za blago), Breg pri Ptuj.

29. avgusta: Pri Cerkvi, Zagorje (okraj Litija), Dolnja Lendava, Poljčane, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Muta, Sv. Tomaž (okraj Ptuj), Verače-Sv. Filip.

30. avgusta: Novo mesto, Velika Loka.

31. avgusta: Videm (okraj Kočevje), Konjice (trg).

1. septembra: Zigarski vrh (za živino), Črnomelj, Radeče, Višnja gora, Št. Ilj pri Velenju.

2. septembra: Sodražica, Prosenjakovci (Prekmurje), Sv. Bollenk-Trnovska gora.

3. septembra: Krško, Vesela Gora.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 23. t. m. v valutah:

1 avstrijski šiling za 7-97 do 8 Din;
1 dolar (18. t. m.) za 56-15 do 56-35 Din;
v devizah pa se je dobilo:
1 avstrijski šiling za 7-99 do 8-02 Din;
1 nemška marka za 13-51 do 13-57 Din;
1 madžarski pengő za 9-92 do 9-95 Din;
100 italijanskih lir za 308-85 do 310-85 Din;
1 dolar za 56-65 do 56-85 Din;
100 francoskih frankov za 222 do 224 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-15 do 168-55 dinarja.

Kratke vesti

— **Ukinjenje carine na pluge in posamezne dele plugov.** V »Službenih Novinah« je objavljen sklep ministrskega sveta, po katerem se ukine carina na pluge in posamezne dele plugov.

— **Nejasen položaj na hmeljskem tržišču.** Kako se bodo letos razvijale cene hmelju, je sedaj še nejasno. V Nemčiji in Češkoslovaški so v zadnjem času nazadovale. Vse je odvisno od tega, kakšne rezultate bo pokazala letošnja hmeljska letina. V Zatcu (Češkoslovaška) se je zadnje dni prodajal hmelj po 2000 do 2500 češkoslovaških kron za 50 kg (67 do 84 Din 1 kg).

— **Sadjarje, mlekarje, čebelarje, proizvajalce in trgovce z vinom, sirarje, vrtnarje in konjereje** opozarja kmetijska uprava Ljubljanskega velesejma, da bodo kmetijski proizvodi, razstavljeni na kmetijski razstavi na velesejmu od 17. do 26. septembra, ocenjevani in po kakovosti nagrajeni z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami ter diplomami. Udeležite se razstave vsi!

— **Konjerejsko društvo za mariborsko oblast** bo priredilo letos ogledovanje in premiranje plemenskih konjev 3. septembra v Ljutomeru, 5. septembra v Šmarju pri Jelšah, 13. septembra v Ptuj, 14. septembra v Ormožu in 21. septembra v Konjicah.

PROSVETA

VSEM PODEŽELSKIM ODROM SLOVENIJE!

Uprava Ljubljanskega velesejma bo priredila v času od 17. do 26. septembra t. l. posebno gledališko razstavo pod naslovom »Gledališče—Ljudstvo—Družba«. Zvezi kulturnih društev Ljubljana in Maribor sta povabljeni, da se po svojih podeželskih odrih udeležita te gledališke razstave v čim večjem številu. Zvezi se temu vabilu rade volje odzoveva, da pred celokupno javnostjo pokažeta sadove neumornega delovanja svojih društev, zlasti na polju dramatike, ki tvori eno najpoglavitejših poglavij njenega narodno-izobraževalnega dela. Uverjeni smo, da se s tem strinjajo tudi vsa včlanjena društva in da bodo med seboj kar najvestneje tekmovali in razstavila vse, kar priča o njihovem agilnem delu v prošlosti in sedanjosti. Pozivamo vse naše odre, da kar najhitreje zbirajo potrebni material in ga odpošljejo z natančno navedbo vsega poslanega na tajništvo Zveze kulturnih društev v Ljubljano (Kazino, II. nadstropje) po pošti ali pa po kaki osebi. Na razstavnem prostoru ima ZKD na razpolago velik poseben prostor pod oddelkom »Diletanški odri«, kjer bo tisočerm obiskovalcem delo teh odrov na ogled in v vzpodbudo. Zato naj nam vsako društvo pošlje čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. ves razstavni material po navodilih, ki so jih društva prejela potom poslanih okrožnic. Poročajte nam potom statističnega pregleda število Vaših predstav, Vašega igraltva in društvenega članstva za ves čas obstoja Vašega društva, nadalje pošljite slike, fotografije, risbe Vaših domov, dvoran in odrov, slike Vaših igralcev, posameznih predstav in vzornih scen, Vaših režiserjev in odličnih delavcev na polju dramatike. Ne pozabite na razne zanimive lepake, okrožnice, rokopise v izvirniku kakih podeželskih dramatikov, skratka na vse, karkoli je na razpo-

lago in kar bo zanimalo obiskovalce prve gledališke razstave. Naj ne izostane nobeno društvo, četudi je še tako majhno. To je naš prvi nastop, s katerim dokumentiramo pred vso javnostjo naše napredno delo, zaradi česar prosimo vsa društva, da nas pri tej priložnosti kar najkrepkeje podpirajo in pošljejo čim več materiala, katerega naj zberejo čimprej.

Za vse poslane prevzame ZKD Ljubljana polno jamstvo in pošlje razstavljeni material po končani razstavi vsakemu društvu brezplačno in v polnem redu na njegov naslov. Pozivamo ponovno vsa društva, da z zbiranjem prično takoj in z istim hite, ker je čas do razstave izredno kratek. Vsa potrebna pojasnila in navodila daje tajništvo ZKD Ljubljana. — Zvezi kulturnih društev Ljubljana in Maribor.

DOMAČE NOVOSTI

* **Dopisnikom.** Zaradi urednikovega dopusta je med tem časom več dopisov zastarelo. Naj nam cenjeni dopisniki oprostite. Nekaj dopisov moramo zaradi pomanjkanja prostora, žal, odložiti za prihodnjo številko.

* **Naša nova povest.** Pričeli smo s priobčevanjem nove povesti «Tajnosti grajskega stolpa», v katere nas v napeto zanimivih poglavjih uvaja pisatelj, pripovedujoč o baronu Otmarju ter o maščevanju skrivnostnega neznanca zavoljo krivične obsodbe v smrtno kazen. Obdelana tvarina je tako privlačna, da bodo cenjeni čitatelji nestrpno čakali na posamezna nadaljevanja. Naj ne bo nikogar, ki bi vsaj zdaj ne naročil «Domovine», edinega slovenskega tednika, ki prinaša nad vse zanimive daljše in krajše povesti.

* **Naš kraljevski par v Trzinu in na Ljubelju.** Te dni se je peljala kraljica Marija v spremstvu svoje sestre Olge, bivše grške kraljice, skozi Trzin in Ljubelj, da si ogleda znamenito dirkalno cesto. Obe kraljici je spremljal avtomobil s kraljem Aleksandrom in bivšim grškim kraljem Jurijem. Prebivalstvo je visoke goste navdušeno pozdravljalo.

* **Kralj na lovu.** Te dni so šli kralj Aleksander, bivši grški kralj Jurij in ministrski predsednik Vukičević na lov na divje koze v okolici Mojstrane. Največjo srečo je imel bivši grški kralj Jurij, ki je ustrelil eno divjo kozo.

* **Naša kandidatna lista za ljubljanske občinske volitve,** ki se bodo vršile po skupščinskih volitvah, je že vložena. Nosilec liste je g. dr. Dinčič P. u.

* **Velik volilni shod na Murškem polju.** Pišejo nam: Na praznik 8. septembra ob 3. uri popoldne se bo vršil na Gorici pri g. Pirnatu velik volilni shod Združene slovenske gospodarske liste za občine Stara nova vas, Bučevce in Vučjo vas. Poročali bodo gg. Roškar, Zemljčič in drugi.

* **Smrt poveljnika orožništva v Sloveniji.** V Ljubljani je te dni nenadoma preminul poveljnik orožništva v Sloveniji podpolkovnik Marko Manigodič, komandant 8. žandarmerijskega polka. Zvečer je bil še zdrav in vesel, ponoči pa ga je zadela srčna kap v njegovem stanovanju na Bleiweisovi cesti v poslopju žandarmerijske komande. Marko Manigodič je bil rodom iz Hercegovine. Blag mu spomin!

* **Imenovanje članov razsodišča delavskega zavarovanja.** Ministrstvo pravde je imenovalo za člane razsodišča delavskega zavarovanja v Ljubljani: kot predsednika g. Petra Keršiča, podpredsednika deželnega sodišča v Ljubljani, in za namestnika deželno sodnega svetnika gg. Mihaela Vehovarja in dr. Milka Gabra.

* **Zborovanje slovenskih vojakov iz svetovne vojne na Brezjah.** Zveza slovenskih vojakov je v nedeljo, kakor običajno vsako leto na ta dan, priredila na Brezjah svoje zborovanje. Tam so se našli bivši tovariši iz svetovne vojne in si zopet segli v roke. Bil je to tretji občni zbor zveze, ki si je na dala nalogo ohraniti in uveljaviti spomine na žrtve svetovne vojne in tudi pomagati živim žrtvam, invalidom in sirotam. Redni in posebni vlaki so pripeljali na Otoče tisoče mož in fantov.

Na prostem pred cerkvijo na Brezjah se je vršila svečana služba božja, pred katero je imel bivši vojni kurat g. Bonač pridigo. Med mašo je svirala vrta železničarska godba «Sloge» iz Ljubljane. Po končani službi božji so pevci zapeli pod vodstvom učitelja g. Wagnerja žalostinko «Blagor mu», «Oj Doberdob» in nekaj drugih priložnostnih pesmi. Glavno zborovanje je vodil predsednik ZSV major g. Colarič, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče. Z zbora je bila odposlana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju na Bled. V odbor Zveze so bili soglasno izvoljeni naslednji možje in fantje: predsednik major Colarič, potem Bonač, Wagner, Matičič, Hafner, Knific, Sturm, Tome, Lončar, Martine, Orehek, Korošec in Staudeger.

* **Sokolska tombola v Murški Soboti.** Kakor smo že poročali, se bo vršila v nedeljo 4. septembra v Murški Soboti velika javna tombola. Sokolskemu društvu se je posrečilo dobiti za to tombolo toliko lepih in dragih dobikov, da bo ta tombola gotovo ena največjih, kar jih je bilo do sedaj v Prekmurju in na bližnjem Štajerskem. Kdor hoče za 3 dinarje kaj lepega dobiti, naj pride poskusiti srečo!

* **Neupravičena prevedba za dnevničarje.** Kljub jasni odredbi finančnega zakona so bili prevedeni za dnevničarje tudi nekateri taki zvaščniki, oziroma služitelji, ki so imeli na dan 1. aprila 1927. več kakor tri leta vštete službene dobe. Ker se jim je napravila s tem krivica, naj se pritožijo na ministrstvo, oziroma na državni svet.

* **Orlovski tabor v Št. Janžu na Dolenjskem.** Iz Št. Janža nam pišejo: Z velikim pompom so naznanjali naši Orli, da se bo vršil 14. t. m. pri nas orlovski tabor vsega trebonskega okrožja. Govorilo se je, da jih pride 40 iz Žužemberka, 40 iz Dobernič in skoro enako število iz vsake fare trebonskega okrožja. Veliko število udeležencev bi imelo priti tudi iz Ljubljane in Novega mesta. Na čudo pa smo našli 64 članov in 37 članic. Dokaz je, da se tudi tukaj lomi disciplina in da nočejo biti več hlapi, kakor so to izjavili z napisom na slavoloku. Po sv. maši, ki je bila na programu, se je vršil slavnostni shod, na katerem so govorili: predsednik trebonskega okrožja kaplan g. Fleinig iz Št. Ruperta ter oblastna poslanca gg. Kobal in Pevc. Vsi trije govorili niso mogli ničesar povedati o uspehih orlovskih organizacij na prosvetnem polju. Govorili so le o Jezusu Kristusu, Devici Mariji in katekizmu. Po našem mnenju bi spadali ti govori v cerkev, kjer se ljudem oznanja božja beseda. Popoldne se je vršila javna telovadba. Prišel je iz Ljubljane za reklamo g. Varšek, ki je pokazal par vaj na orodju: istotako visokoletec g. Rozman, vsa ostala telovadba pa je bila pod vsako kritiko. Nato je imel domači g. župnik zahvalni govor, vabil gledalce na veselico, zabavo, veselje in smeh. Ta veselica pa se je končala z odprtimi noži.

* **Poslanec Žebot zopet obsojen v zapor.** Minuli petek bi se bil moral zagovarjati bivši poslanec Franjo Žebot pred sodiščem v Št. Lenartu radi žalitev, ki jih je iznesel nedavno na javnem shodu proti tamošnjemu voditelju samostojnih demokratov, g. dr. Milanu Gorišku. Javno ga je obdolžil, da je hotel obogateti s protizakonito nabavo davka prostega bencina. Na shodu je še ljudi pozival, naj to povedo dr. Gorišku, da ga bo ta lahko tožil. Kakor hitro pa je dr. Gorišek vložil tožbo proti Žebotu, se je junak hotel skriti za svojo namišljeno poslansko imuniteto. Tudi k razpravi ni prišel. Sodišče pa je bilo drugega mnenja in je Žebota obsodilo na teden dni zapore, ki se ne more spremeniti v globo. Sodišče je pri razglasu razsodbe poudarjalo, da bi denarna kazen obsojenca ne mogla poboljšati in da tudi ne bi dosegla svojega namena.

* **Visoka starost.** V visoki starosti 97 let je umrla te dni v Vičavi gospa Elizabeta Belšakova. Pokojnica je bila že dolgo vrsto let vdova po znanem Belšaku, ekonomu na graščini grofa Herbersteina v Gornjem Ptujju. Veljala je za najstarejšo osebo celega okraja. Vse do zadnjega časa je bila še zelo močna in je pri polni zavesti mirno zaspala. Pogreb se je vršil na pokopališču v Rogoznici. Blag ji spomin!

* **Zamorska vas v Ljubljani.** Upravi Ljubljanskega velesejma se bo posrečilo pridobiti za pokrajinsko razstavo «Ljubljana v jeseni» v goste celo zamorsko vas z lastno godbo, plesi, šegami in običaji. Vas šteje 40 prebivalcev, ki se nahajajo sedaj v Frankfurtu. Zamorcem bo prideljena še posebna skupina Indijcev fakirjev, ki bodo s svojimi fakirskimi čarovnijami presenetili Ljubljančane.

* **Nova žrtev Save.** V Mednem se je kopalo v nedeljo več kopalcev, med njimi 16letni ključavničarski vajenec Anton Bahovec iz Št. Vida nad Ljubljano. Za kopanje si je izbral samotni prostor. Bahovec ni znal plavati. V vodi ga je nenadoma zaneslo valovje v stran, kjer je Sava zelo globoka. Prišel je klicati na pomoč, toda ta je bila izključena, ker so ga valovi naglo zagnili in ga odnesli proti Tacnu.

* **Gozdni požar v kočevski okolici.** Iz Koprivnika pri Kočevju poročajo: Te dni je po neprevidnosti delavcev, zaposlenih pri kuhanju oglja v gozdu posestnika Ernesta Wuchsa, nastal požar, ki se je razširil na gozdove posestnika Kumpa, Laknerja in kneza Auersperga. Zaradi velike suše in veira se je širil požar z bliskovito naglico, zavoljo česar se je bilo bati, da bo napravil ogromno škodo in da ga vobče ne bo mogoče pogasiti. Da ni povzročil požar večje škode, se je zahvaliti le tukajšnjim vrlim orožnikom, ki so si prizadejali mnogo brige, da se je ogenj omejil.

* **Krava potopila in rešila gospodarja.** Minuli terek je hotel posestnik Makovec iz Prekarja pri Kresnicah peljati kupljeno kravo in mladega junčka v čolnu brodarja Grčarja preko Save domov. Junček je radevolje vstopil, krava pa se je čolna branila. Ko so videli, da krava noče v čoln, so jo siloma hoteli spraviti vanj. Kravi pa to početje ni ugajalo. Skočila je z obrežja preko čolna v tri metre globoko Savo in potegnila s seboj lastnika Makovca, ki je kravo krepko držal za vrv. Makovec in krava sta takoj izginila v kalni vodi. Navzoči so že mislili, da bo po njem. Kmalu pa se je iz vode pokazalo rogovje in roka potopljenca. Makovec se je namreč tudi v vodi krčevito držal za vrv, kar ga je rešilo. Krava ga je potegnila na suho.

* **Huda nesreča v kamnolomu.** V Poganeah pri Novem mestu razstreljujejo tako zvani Berončev hrib, last več posestnikov. Kamen in pesek tega hriba uporabljajo skoro pri vseh tamošnjih stavbah. Pri razstreljevanju skal je bil zaposlen tudi Anton Štih, posestnik iz Gotne vasi. Ker se te dni mina ni takoj vnela, je šel Štih pogledat, kaj je temu vzrok. V svoji nepremišljenosti je vzel palico in pričel drezati v mino. Ta se je nenadoma vnela, eksplodirala in vrгла Štiha več metrov v stran, vsega razmesarjenega. Prihiteli so sosedje in ga prenesli v njegovo hišo, kjer so ga za sile obvezali.

* **Popravilo mosta na Kolpi.** Iz Metlike pišejo: Letos so zopet popravljali lesení most čez Kolpo, kar zelo ovira promet. Taka popravila pa vsako leto tudi mnogo stanejo. Bil bi že čas, da se prične misliti na napravo novega betonskega mosta, kajti če nastanejo zopet poplave, ne vemo, ali bo naš kolpski most še zdržal. Nov betonski most tudi ne bo potreboval vsakoletnega popravila.

* **Strelna ubila jezdecu konja.** V Hercegovini je divjala te dni huda nevihta. V Gračevcih je strelna udarila v konja, katerega je jahal kmet Peter Gjorgjevič. Konj je obležal mrtev, kmetu pa se ni zgodilo nič žalega.

* **Samomor v plamenu.** Iz Vučje vasi nam pišejo: Dne 6. t. m. sta se sprla Franc Golinar in njegov sin Franc, pri čemer je sin zažugal očetu, da bo zažgal hišo. Ker je bil dotičnega dne popoldne sin sam doma, je res zapalil hišo in zraven še sam ostal v ognju. Ko so gasilci ogenj pogasili, so našli njegovo truplo, kateremu sta že odgoreli leva noga in roka. Pokojnik je bil dober slikar in pošten človek. Star je bil 31 let. Nesrečnik zapušča ženo in troje nedoraslih otrok. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Samomor pri Treh ribnikih v Mariboru.** Te dni je razburila Mariborčane vest o nepričakanem samomoru podpolkovnika g. Frana Jurkoviča, koroškega rojaka, ki je bil v Mari-

boru splošno priljubljena osebnost. Pokojnik je bil že v stari Avstriji na glasu kot dober vojni strokovnjak. Po prevratu je takoj stopil v narodno službo in služil ves čas v Mariboru, odkoder je bil šele letos premeščen na jug. Svojo rodbino je pustil tukaj in je prišel šele pred par dnevi na dopust v Maribor, kjer si je pogнал pri Treh ribnikih kroglo v glavo. Zapušča ženo in dva nedoletna otroka. Dobili so pri njem odprta pisma, v katerih se poslavlja od svojcev in navaja vzrok svojega koraka. Blag mu spomin!

* **Rodbinska založba v Grušovi.** V Grušovi pri Mariboru je živel 37letni posestnik Jurij Klemenčič že dalje časa v prepiru s svojo ženo Ivanko in pastorko Ivano Rajškovo. Tudi predzadnje sredo je nastalo med njimi radi neke malenkosti prerekanje, ki se je razvilo v krvav pretep. Ženski sta, kakor zatrjujejo, v lastni obrambi Jurija tako obdelali, da so ga s smrtno nevarnimi ranami na glavi prepeljali v mariborsko bolnico, kjer je umrl, ne da bi se zavedel. Njegova žena Ivana in pastorka Rajškova sta se sami javili pri okrožnem sodišču v Mariboru ter izjavili, da sta ravnali v silobranu in da nista imeli namena, da bi ga ubili. Preiskovalni sodnik je njunim besedam verjel in ju je zato pustil na svobodi.

* **Smrtna nesreča z motorjem.** Prejšnji četrtek zvečer se je v bližini Sv. Križa pri Litiji dogodila grozna nesreča. Starešina finančne kontrole iz Sv. Križa g. Alojzij Zerjal se je popoldne odpeljal z motornim kolesom po službenih potih v bližnje vasi. Po končanih opravkih se je proti večeru vračal zopet domov. Okrog 21. ure je privozil do ovinka Kila v bližini Sv. Križa, kjer se prične strm klanec. Zerjal, ki kot začetnik še ni dobro obvladal motornega kolesa, je tu postal nesiguren, kar je rodilo nesrečo. Zerjalu je prišlo pod sprednje kolo kamenje, ki ga je hipoma vrglo v stran kraj ceste, kjer je z vso silo zadell ob obcestni kamen. Nesrečnež je pri tem treščil z glavo ob kamen in obležal na mestu mrtve. Ponesrečenec je bil primorski rojak in kremenit značaj. Blag mu spomin!

* **Smrtna nesreča ključavničarskega vajenca.** Pri zgradbi velike mesne stanovanjske hiše na Ahaclevi cesti v Ljubljani je bil med drugimi zaposlen tudi ključavničarski vajenec Alojzij Marinko iz Spodnje Šiške. Fant se je učil ključavničarske obrti pri mojstru Martinčiču na Rimski cesti. Minuli petek so bili na stavbi zaposleni z montiranjem nadsvetlobnih oken na stopnišču. Pri premikanju odra od enega okna k drugemu je mladi Marinko pomagal vleči bruma na novi del odra. Pri tem je hotela nesreča, da ga je neko težko bruno potegnilo za seboj ter je padel 18 metrov globoko v klet. Dobil je težke notranje poškodbe, katerim je med vožnjo v bolnico podlegel.

* **Aretacije komunistov.** Zadnje dni je bilo v naši državi aretiranih več komunistov, katerim se očita delovanje proti državi. V Karlovcu so zaprli nosilca komunistične liste za občinske volitve, v Kruševcu pa nekega odvetniškega koncipijenta. Posebno mnogo komunistov so prijeli v Sarajevu.

* **Vlom v Dramljah.** Na Štajerskem se zadnje čase klafi več vlomskih tolpa. Posebno na piki imajo vlomilci samotnejše hiše. Tako so si neznan tatovi v noči od sobote na nedeljo izbrali za vlom vinogradniško hišo nadučitelja Jelovška v Dramljah. Odnegli so iz hiše, kar se je le dalo premakniti. Pobrli so posteljnino, perilo, slike, uro in še razne manjše vrednostne predmete. Skupno so pobrali za kakih 10 tisoč dinarjev plena. Orožništvo je začelo pridno zasledovati vlomilsko tolpo.

* **Tatvina v Bistrici.** V Bistrici pri Limbušu je bilo krojaču Ivanu Karnerju iz nezaklenjene sobe ukradeno novo kolo, vredno 2400 Din; dalje mu je zmanjkala tudi črna denarnica s 3040 dinarji gotovine, siva suknja, vredna 500 Din in doza za tobak, vredna 30 Din. Tatvine je osumljen njegov pomočnik Franjo Kolmarič, ki je izginil brez sledu.

* **Velik vlom pri Sv. Ani v Slovenskih goricah.** Pred dnevi je bil pri Sv. Ani v Slovenskih

goricah v trgovino Maksa Kocbeka izvršen drzen vlom. V noči je skupina 8 do 10 mož vlomila v trgovino in pokradla raznega blaga v vrednosti nad 13.000 Din. Med drugim so neznan vlomilec odnesli 39 moških srajc, 25 m cefirja, 70 m belega blaga, 30 m sukna za moške obleke in drugega manufakturnega blaga. Pri odhodu so jih presenetili sosede, morali pa so nevarno zasledovanje opustiti, ker so vlomilci streljali na nje s samokresi. Odšli so v smeri proti Radgoni.

* **Fantalin z grozilnim pismom.** Gostilničarka ga. Kržanova iz Krnc pri Dolu je prejela pismo, v katerem zahteva pisec z grožnjo, da mu mora prinesiti gostilničarka ob določeni uri pod neki kozolec 5000 Din. Ga. Kržanova je zadevo prijavila orožništvu, ki je kmalu izsledilo zločinca v osebi mladoletnega Majcna iz Krnc pri Dolu.

* **Preprečen zločin pohotneža.** V Šoštanju in v okolici je pred kratkim beračil 40letni vojni invalid Miroslav O. iz Rogaske Slatine. O njem so se že dalje časa širile zle vesti o nenaravnem nagnenju do nedoraslih deklic. Te dni se je poslužil ugodne prilike, ki se mu je nudila, ko se je srečal v Rečici ob Paki z 9letno hčerko lesnega trgovca g. P. Z. bonbončki se mu je posrečilo izvesti deklico na samotni kraj. Njegovo zločinsko početje pa so k sreči še pravočasno zapazili ljudje in rešili deklico pred oskrunjenjem. Pohotnež je pobegnil ter se klati sedaj v moziški ali braslovski okolici.

* **Opozarjamo krojače in šivilje,** da se bo v jesenskem tečaju meseca septembra učil tudi najmodernejši angleški sistem. Kroj se uporablja zaradi elegancije in praktičnosti v vseh večjih salonih Evrope. Vsak učenec lahko dobi k temu kroju spadajoče modne liste s slovenskim poukom. Zasebno krojno učilišče Ljubljana, Stari trg 19. 215

* **Urejeno prebavo in zdravo kri** dosežemo z vsakdanjo rabo pol kupice prirodne grenčice «Franz-Josef». Strokovni zdravniki za motenje prehranjevanja hvalijo vodo «Franz-Josef», ker izpodbija delovanje, poživlja kri in omiljuje razdražljivost živcev. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

BELEŽKE

+ **«Domoljubove» sirovosti.** «Domoljub» pravi, da je krščanski list. Če ga natančneje bereš, se moraš čuditi, kako je mogoče človeškemu bitju, ustvarjenemu po božji podobi, nagraditi na papirju toliko hudobij, laži, klevet in zmerjanja. Ali je naš slovenski človek res tako propadel, da mu je treba za volitve dajati takih in jekej podlosti? Tako pod psom pa naš narod še ni. Seveda, klerikalci so ga v zadnji vladi do smrti polomili in zato v sedanjih volilnih borbah nimajo drugih sredstev, kakor da kriče in zmerjajo, kakor da so ušli s skipetarskih pečin. Pljunki, ki jih švrkate na SDS, padajo nazaj na vas, ki jih mečete tako sirovo. Povejte osebe, ki so nepošten, ki so kradle itd.! Kadar bo politika SLS tako poštena kakor je politika SDS, takrat se ne bomo več branili.

+ **Za čistost kmetskega gibanja** se ustijo zeleni generali v «Kmetskem listu», pa so iz Samostojne kmetijske stranke napravili Slovensko kmetijsko stranko, torej stranko samo za kmete. Potemtakem so iz nove stranke izključeni vsi drugi, in vendar vanjo vabijo vseh vrst šolane ljudi (gospodo) in industrijsko delavstvo, pač vsakogar, ki bi bil tako neumen, da bi hotel Pucelju pomagati do ministrskega stolčka. V vodstvu stranke so generali skoro sami nekmetje, trgovci, advokati in škriči vseh vrst, pa samo ne-

NE SAMO NAJCENEJSE, AMPAK TUDI NAJBOLJSE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na

Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanske cerkve
Ivan Jančar

kaj zaslepljenih kmetov, ki jih zelena gospoda temeljito vleče za nos. Prej je bila stranka samostojna, od vsakogar popolnoma neodvisna. Pucelj jo je za ministrski stolček prodal Hrvatcu Radiću in njegovi pokvarjeni gospodi. Zato se stranka sedaj ne more imenovati več samostojna, ker je samo hrvatska podružnica. Nekdanja SKS danes ni ne samostojna ne kmetijska pa tudi ne kmetska (ker v njej odloča le zelena pokvarjena gospoda), pa tudi slovenska stranka ni, ampak je podružnica Hrvata Radića. Vse prav narobe, kakor bi moralo biti. Koliko je še nespametnikov, ki ne bi izprevideli, kako jih Pucelj s svojo zeleno gospodo brez sramu in predrzno vleče!

+ **Proti kandidatu g. Kušarju se z gorostasnimi neumnostmi v «Kmetskem listu» zaganja neki g. Koman,** ki celo dvomi, da je kmeti gošp. Kušarja rodila kmečka mati, da si ima g. Kušar na eni roki več žuljev kakor g. Koman na obeh. G. Koman zagovarja g. Pucelja ter radičevsko in prepeluhovsko gospodo ter se hoče prikazati, da mu je za čistost kmetskega gibanja in boja za Staro pravdo, o katerem pa se pri SKS sploh nič več ne sliši. Ako bi bilo g. Komanu res za vse to, kaj bi bilo naravno? Da bi šel h Kušarju, ki je še danes prvoboritelj Stare pravde in ki je prvi začetnik SKS, pa bi rekel: «Kušar, ti si naš prvoboritelj, kmet, ki si se izkazal ter si dokazal, da ti moramo zaupati. Puceljevi ljudje pravijo, da si se podal demokratom. Kako je to?» Pa bi bil dobil od g. Kušarja odgovor: «Tovariš, jaz sem isti, kakor sem bil. Puceljevega dela pa ne odobram in Pucelju ne zaupam. Ze večkrat sem v stranki poizkusil stvari razčistiti in našo politiko spraviti nazaj v njen prvotni tir, toda Pucelj si je medtem dobil zaveznike, ima gladek jezik, vi drugi pa ste ali slepi ali se pa Pucelja bojite. Onemogočiti hočem, da bi bil Pucelj izvoljen, in doseči, da bom poslanec jaz, ker le kot tak morem spraviti našo stvar nazaj v pravi tir. Zato kandidiram na Gospodarski listi.» Če bi bilo g. Komanu za čistost pokreta, bi šel z njim in se ne bi poganjal za hrvatsko radičevščino. Jasno je, kam pes tace moli.

+ **Klevete naj jim nadomestijo pomnikanje gesel.** Spričo neštevilnih grehov svoje nesposobne politike nimajo naši nasprotniki klerikalci, radičevci in peščica radikalov drugega agitacijskega orožja kakor laži in klevete. Tako je g. Drofenik na radikalnem shodu v Celju pripovedoval, da so samostojni demokratje kradli v ministrstvu za šume in rudnike. Zaradi te lumparije poziva g. dr. Zerjav priče, ki so to slišale, da se prijavijo njegovemu zastopniku odvetniku g. dr. Kalanu v Celju. G. Drofenik bo imel sedaj priliko, da pred sodiščem dokaže svojo trditev. Upamo, da bo g. Drofenik, ki je že parkrat menjal stranko, postal zopet skromnejši. Prav tako bodo postali skromni puceljevski radičevci, ki pravijo, da je g. Urek zahteval od njih siguren mandat ali pa 100.000 dinarjev. Tudi ti še bodo vse to preklicali. H koncu še samo tole: Sramota je za Slovence, da se pri nas nobene volitve ne morejo izvršiti brez ostudnih laži, klevet in lumparij. Kaj Slovenci res nismo sposobni za pošteno volilno borbo?

ZDRAVSTVO

KRUH IZ MOKE Z OTROBI VRED.

Kruh, spečen iz moke, ki je zmleta z otrobi vred, je zelo zdrav. Kadar prineseš pšenico v mlin, reci, naj se ti z otrobi vred zmelje. Mlinar se bo branil, ker mu tako mlenje nikakor ne uga-ja, kajti napravlja mu mnogo nepotrebnega dela, če ima le en kamen. Od te košmate moke vzemi potem en, dva, tri ali štiri litre, za kolikor ljudi hočeš speči, in vmesi testo s kropom ter ga postavi čez noč na primerno toplo mesto.

Pazi pa, da v tako testo ne pride prav nič drugega, torej nič drož, nič soli, nič drugih dišav. Drugo jutro speci iz testa štručice, katere deni v peč za kruh ter jih pusti ondi kako poldrugo uro.

Pri pobiranju štruč iz peči imej vrel krop pri rokah, kamor vtakni vsako iz peči došlo štruco

še vročo za kake tri do štiri sekunde, to je tako dolgo, da do štiri našteješ, nato jo pa zopet porini za malo časa nazaj v peč. Na ta način si pečejo kruh redovniki trapisti. Pomakanje kruha v krop ima namen, da napravi kruh okusnejši in tečnejši. Za slabotne ljudi je tak kruh izredno velike vrednosti, predvsem zaradi vitaminov, ki jih vsebuje.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VELIČASTEN SHOD NA MIRNI.

Mirna, avgusta.

V ponedeljek 15. t. m. je bil na Mirni po prvi maši sijajno obiskan javni volilni shod Združene slovenske gospodarske stranke na prostoru pred Koračinovo gostilno, na katerem je poročal srezki kandidat g. Klement Belovsky. V daljšem govoru je razložil pomen skupščinskih volitev in omenil svoje dosedanje delovanje v občini in drugod ter razvil volilni program Združene slovenske gospodarske stranke. V temperamentnih besedah je slikal nujno potrebo, da se vsi sloji naroda, posebno kmetje, združijo v tej stranki, ki se bo za vse sloje brigala in ki je edina odrešenica kmeta, delavca, obrtnika, trgovca in nameščenca.

Zborovalci vseh strank so mirno in pazljivo poslušali ter navdušeno pritrjevali izvajanjem govornika. Ljudstvo se jasno zaveda, da mu more iz današnje splošne gospodarske krize pomagati le Združena slovenska gospodarska stranka, ki je stranka vseh slojev slovenskega naroda.

Slovenska ljudska stranka je poslala na shod bogoslovca g. Cerkovnika iz Trstenika, da bi z medklici motil zborovanje, a je zelo slabo naštel. Pri prvem medklici je bil od predsednika shoda g. Antona Kolenca opozorjen, naj ne moti govornika in ako hoče govoriti, da lahko na koncu zaprosi za besedo. Tudi mnogo navzočih kmetov mu je nergično zagrozilo, naj molči, tako da se do konca govora ni upal več motiti.

Po končanem govoru kandidata je dobil besedo bogoslovec g. Cerkovnik, kateremu je na vsa vprašanja krepko odgovarjal g. Belovsky ter mu vse njegove trditve ovrgele z nepobitnimi dokazi.

Več uglednih kmetov je bogoslovca kakor tudi druge maziljene gospode krepko oštelo in bi se ga kmalu tudi dejansko lotili. Ker ni mogel ničesar opraviti, jo je osramočen in s povešeno glavo odkuril proti domu, ne da bi šel poprej poročat gospodom iz miranskega župnišča o svojem sijajnem in popolnem polomu.

Na shodu se je zopet videlo, da farovška gospoda meša politiko, osebnih zadev, cerkev in vero vse skupaj v en lonec.

Zborovanje je končalo z veliko manifestacijo za kandidata g. Belovskega in za našo Združeno slovensko gospodarsko stranko.

V nedeljo 14. avgusta je imel kandidat Belovsky shod v Trebnjem. Poslušalci so vzela poročilo kandidata z navdušenjem na znanje.

GOSPON RADIČ V MURSKI SOBOTI.

Murska Sobota, avgusta.

V soboto 20. t. m. je bio v Murski Soboti napovedani veliki Radičov shod. Na shod pa je prišlo tak malo ljudi, ka se je shod na prostem ne mogo obdržati. Gđa je prišlo avtomobil z Radičom, je vse tiho bilo. Gđa se gospodje, ki so shod pripravili, vidli, ka se na prostem neda nikaj napraviti, so shod vküper pozvali v kavarno Sočič. Tam je bilo kakših 100 ljudi. Nekaj je bilo klerikalcev, par radikalov, nekaj Radičovih in največ demokratov. Gđa je gučao gospon Radič, so preveč proti kričali. Na shodi je bio tudi gospon notar Koder. Njemi se je posrečilo, ka je ljudstvo pomirilo, ar je njim pravo, ka naj lepo pri mizi poslušajo, ar ma vsakši pravico slobodno gučati. Za gosponom Radičom pa je gučao v Prekmurji

dobro poznani dr. Pernar. Njemi je tudi proti kričao Bükvič, šteri je zaj radikal. Dr. Pernar pa je njemi povedao, ka naj rajši svoje duge plača, kak pa prouti guči. Gospona Bükviča so te rejči tak zgrabile, ka je včasi tiho bio, pa je odišao.

Na slednje je dobo rejč gospon notar Koder. On je pravo, ka je Prekmurje ne Macedonija, ka demokratska stranka šče v Prekmurji vsakšemi slobodno rejč püstiti. Demokratska stranka je bila in bo vsikdar za to, ka naj vsakši slobodno svojo rejč pove. Lüdstvo naj ma pravico, vsakšega poslušati, ka se lejko samo odlouči, kam svoje votume da. Te istinski demokratične rejči notarja Kodra so vsem navzočim tak dopadnole, ka so njemi vsi «čživio» kričali. En par radikalov — dosta jih je itak ne bilo — pa je tak tiho gratalo kak miš v lüknji. Notarji Kodri so ne vüpali nič proti kričati, ar bi jih drugače na cesto postavili.

Na tom shodi se je vidlo, ka prekmurski narod šče pravo in istinsko demokracijo, ka nešče Radičove demagogije, pa ešče menje radikalni teror.

Edina stranka v Prekmurje, štera pravo istinsko demokracijo tira, štera se za pravice lüdstva bojuje, je demokratska stranka, zato tudi narod z njov ide. **Prekmurje bo 11. septembra pokazalo, ka šče slobodo, ednakost pred zakonom; zato bo velka večina svoje votume v t r e t j o ladico dala.** Prekmurec nešče nič čüti od velesrbske radikalne stranke. Sirmaki tisti, šteri med našim narodom za njo votume iščejo, ar jih ne najdejo.

Najbole smešno pa je na shodi bilo, kak so naši maloštevilni radikali vüha špičili, gđa je gospon Radič po radikalni partiji vdaro. Med drügim je tudi gospon Radič pravo, ka v Bosni zaj gospon Pribičević dobi 10 poslancov; prve pa je samo dva meo. Povedo je tudi, ka to vse radikalom vkraj vzeme. Od samostojne demokratske stranke je pa najč edne slabe rejči ne pravo, ar on dobro zna, ka naša stranka najbole pošteno politiko tira. Našo radikalno gospodo je po shodi začela glava boleti. Ešče bole jih pa bo bolela 11. septembra, gđa bodo njihove ladice ranč tak prazne kak Radičove.

VOLILNA BORBA V BELI KRAJINI.

Klerikalni gromovniki se opravičujejo, da jim je bil paragraf 82. vtihotapljen. — Strah pred resnico.

Semič, avgusta.

V nedeljo 14. t. m. se je pri nas vršil klerikalni shod v Katoliškem domu, za katerega se je že 8 dni delala reklama v cerkvi, češ, da bosta poročala gg. Jarc in dr. Kulovec.

Res sta prišla oba gospoda gromovnika ter sta hvalila na vse pretege politiko klerikalne stranke in se nista prav nič bala skregati se malo s točnostjo, saj klerikalne uboge pare itak z lahkoto prebavijo vse, kar se jim servira.

Profesor Jarc je bil tako nervozen, da se je na shodu tako rekoč ponašal celo z redukcijo razredov na osnovnih šolah kot zaslugo svoje stranke. Že to dejstvo bi moralo našemu kmetu odpreti oči, kajti ni vseeno, če njegovi otroci po

Listnica uredništva

Višnja gora. Stvar je zaradi strogega tiskovnega zakona zelo opasna. Vaš rokopis je na več mestih tudi tako zabrisan, da se ne dá čitati. Pritožbo preko tajništva smo vzeli na znanje. Prosimo, da nam še enkrat napišete in dovolj čitljivo. Vse pa mora biti točno. Kar se ne dá dokazati, lahko nakoplje občutno kazen pred sodiščem.

Gornja Bistrica. Tiskovni zakon ne dovoljuje. Mežica. Proti zakonu.

Sevnica ob Savi. Dan sokolske slovesnosti ste najbrže napačno navedli. Kdaj se je vršila? Spo-ročite!

Tekoči zrak.

Mož: «Čuj, stara, kaj sem pravkar čital v časopisu. Sedaj se dobi že tekoči zrak.»

Žena: «Še tega je treba. Sedaj boste pa še zrak pili, namesto da bi ga vdihavali...»

šest let obiskujejo enorazredno ali dvorazredno šolo, ali če pridejo lahko vsako leto v drug razred ter si tako širijo svoje duševno obzorje. Hvalil se je tudi z delom v oblastnih samoupravah, ni pa povedal, da bi te samouprave bile že mnogo prej oživetovljene in bi rodile že mnogo več uspehov, če ne bi klerikalci in radičevci ovirali tega.

Kot drugi govornik je nastopil dr. Kulovec, ki je po stari navadi obljubljal železnice in razne druge dobrote, če bodo kmetje tudi pri teh volitvah njega volili. Nastopal je prav oblastno in se trkal na prsa, češ: Nikogar se ne bojim in nikomur nisem odgovoren za svoje delo v Narodni skupščini, ker vse, kar sem storil, je bilo prav.

Najbolj pa je pokazal svojo in svojih tovarišev nesposobnost, ko je trdil, da je bil paragraf 82. finančnega zakona vtihotapljen od radikalov in da so klerikalci za ta paragraf glasovali, ne da bi zanj vedeli. Take poslance pošilja torej slovenski kmet v Narodno skupščino, da so tam le glasovalni stroj, ki ne ve, kaj dela. Poslance pošiljamo v Narodno skupščino ne spat, nego stražit naše koristi in naše pravice. Naši klerikalni poslanci bi bili torej tudi sposobni, da glasujejo za lastno smrtno obsodbo, ne da bi vedeli za to. Hvala za take «sposobne» zastopnike.

Ko je pred zaključitvijo shoda prosil za besedo zastopnik socialstov, sta se oba govornika zbalala, da bi kmetje zvedeli resnico in spoznali delo klerikalnih poslancev od prave strani ter sta zahtevala, da se mora shod takoj zaključiti, kar se je tudi zgodilo. Resnica v oči bode, zato se je pa bojita tudi gg. Jarc in dr. Kulovec. Omenjeni paragraf pač mora odpreti oči vsem volilecem, ki mislijo z lastnimi možgani. Zavedni možje, dajte nezavednežem, ki grede čez drn in strn za klerikalci, obrazložiti, kako je potrebno, da enkrat obračunajo s klerikalci.

Naslednjega dne, to je 15. t. m., je imel javen shod g. Pucelj, za katerega so se klerikalci že ves teden pripravljali, da bi ga razbili, in res je nastopila opozicija pod vodstvom bivšega župana g. Pluta in skušala preprečiti shod, nakar je postalo precej živahno.

Kmetje volilci, pomislite dobro, kam boste 11. septembra vrgli kroglice. Stranki, ki si da vtihotapiti za nas škodljive paragrafe, pač ne boste zaupali. Razsoden Semičan bo spustil kroglico v 3. skrinjico.

BUJNE RADIČEVŠKE BUDALOSTI.

Dopisnik «Kmetskega lista» je padel z meseca. — Njemu in njegovim kar privoščimo Hrvata Radiča.

Zibika, avgusta.

V «Kmetskem listu» se je dobro znani dopisnik tako milo zajokal, da se je v srce zasmilil vsem Zibičanom. Temu duševnemu siromaku moramo vendarle privoščiti nekaj vrstic v naši «Domovini». Možak pravi med drugim, da smo v Zibiki samo trije demokratje in da imamo za občinske volitve vloženi že dve listi.

Revček iz Radičeve stranke je tako zaverovan v Hrvata Radiča, da ne ve, da pri nas na Štajerskem še niso razpisane občinske volitve. S tem se je prvič izkazal za lažnivca. Piše tudi, kakor rečeno, da smo samo trije demokratje. Ali se morda dasta iz treh ljudi sestaviti dve kandidatni listi z 18 odborniki in 8 namestniki? Druga laž.

Nadalje beseduje, da smo batinaši, a ne more dokazati, da bi kdaj koga pretepli. Pač pa je g. dr. Novačan, katerega pristaš je dopisnik, mojster zaušnic. Njemu se kaj radi izognemo na okrajni cesti, da nas ne doletijo zaušnice.

Dopisnika še vprašamo, katera stranka je bankirska, naša Združena gospodarska ali Radičeva. Radič ima v Zagrebu razkošne vile, med tem ko ima večina naših kandidatov navadne kmetske domove. Kajne, prijatelj, da se v tem oziru spoznaš kakor zajec na boben.

Da so agitatorji Združene gospodarske stranke viničarji, čevljarji in učitelji, bo pač lahko razložil že vsak otrok, ki privkral blačke oblece.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Bolje je imeti stanovsko ime kakor pa brez imena po svetu ljudi slepiti. Če svoje stanovske dolžnosti točno vršimo, pač lahko nosimo pokoncu glave, dočim človek, ki ne zna drugega kakor ljudi varati, glavo pred poštenjakom povese. Naše prijatelje prosimo: če pride ta možak v Vašo hišo za Hrvata Radića agitirat, pokažite mu vrata! Nas ni treba farbat, ker mi dobro vemo, da je naša skrinjica tretja in konec besed. Podpisal se je v «Kmetskem listu» «Zateleban Zibičan». Res je tako!

KLERIKALNA FARBARIJA.

Sramota, da klerikalci nas, odrasle ljudi, varajo na tako enostaven način.

Kostanjevica, avgusta.

Kandidat SLS za naš okraj g. Sušnik je imel na velike maše dan zjutraj pri nas javen shod. Poslušali smo ga verno vsi, ker smo mislili, da bomo vendarle od njega kaj več zvedeli. Uvodoma je z neko nesigurnostjo rotal navzoče, naj ga pri govoru ne motijo, ker je to kaznivo. Pustili smo ga zaradi tega nemoteno naštevati velikanske zasluge, katere si je baje stekla SLS za blagostanje naroda. Železnice, ceste, mostovi se bodo še gradili, ako pride njegova stranka do moči in vlade.

Večina tem praznim besedam ni verjela. Grožnje napram nasprotnikom tudi ne bodo nič zalegle, ker, hvala Bogu, še nismo v Macedoniji.

Volilci! Kolikokrat smo bili pošteno za nos potegnjeni, to sami najbolje veste. Cesta na Oštre in dalje proti hrvatskemu Žumberku se gradi že pol stoletja. Inženjerji in komisije se tukaj sučejo tik pred volitvami; ko so pa volitve končane, ni več ne komisij ne denarja. Železnica se trasira po Krški dolini nad 30 let. To pa samo par tedno pred volitvami. Od zadnjih volitev so še danes vidne markacije na brzojavnih drogih. Kdo je trasiral to železnico? Ali še vedno niste spregledali? Ali ni to naravnost sramota, da nas, odrasle ljudi, varajo s takimi sredstvi? Klerikalna stranka je bila tudi pod Avstrijo vladna stranka. Slovenski nacionalci je bil najbolj sumljiv in državi nevaren element, zato so dunajski velenemci poklicali na pomoč napram slovenskim in češkim naprednjakom slovenske in poljske klerikalce, ki so za skledo leče pomagali ugonabljati slovenski in slovanski živeli vobee.

Vse njihovo delo pa ni imelo uspeha. Avstrija se je z našim sodelovanjem razcepila in klerikalci so ostali osramočeni. Danes se kažejo zopet mogočne, danes bi za vsako ceno radi nadaljevali svoje delo, zato silijo v vlado. Dne 11. septembra pa naj vsak volilec odda svoj glas našemu kandidatu ravnatelju g. Jugu, ki je kmetski sin in je bil že od nekdaj narodni borec ter vseskozi nesebičen zagovornik našega naroda. Njemu so težnje našega človeka do podrobnosti znane in prepričani bodimo, da bodo vsi načrti glede prometnih zvez pod njegovim vplivom v najkrajšem času izvedeni. Agitirajmo vsi za tretjo skrinjico! Proč s klerikalizmom, ki je poguba naroda!

PREKMURCI ČTETE, KA SO KLERIKALCI, PRI ŠTERIH JE TUDI GOSPON KLEKL, LETA 1923. PISALI OD SRBSKIH RADIKALOV, ŠTERE ZAJ PODPIRAJO!

Beltinci, avgusta.

V štampati so dali edne knjige za volitve, v šterih je etak napisano: «Spomenouti moremo tudi srbsko radikalno stranko. Eta stranka je v slednjem vremeni spremenila svoje ime in se zove zaj narodno-radikalna stranka. Ar je pa ta stranka tista, štera oblast v rokaj ma, se razmi, ka se bodo pri nas okoli te stranke slinili vsi listi, šteri so na odajo vsakšoj stranki. To so ljudje, šteri svojega mišljenja (prepričanja) ne majo ali bogše rečeno, to so samo takši ljudje, šteri za sebe profit iščejo. Srbski radikali, šteri so vsakič den vekši vele srbi, znankar samo eden namen majo, naj mre razbiti slovenske

vrste in Slovence ob samostojnost spraviti. V Srbiji sploy nega krščanske stranke. Vse politične stranke so pod vodstvom framasonstva, tudi radikalna. Ta stranka pa je tudi najbolje kapitalistična. Korupcija, protisocijalnost, kapitalizem, to so nositelji te velesrbske kapitalistične stranke. Štr od Slovencev šče iti za njo, naj ide. Posledice bo sam nosio.»

Vsakši Prekmurec more to petkrat prečteti, ka so naši klerikalci leta 1923. od radikalov pisali. Zaj pa ranč tiste radikale podpirajo in ščejo z njimi edno stranko napraviti. Kak pa bo to vō vidlo! Takšo župo so tudi nam Prekmurcem skūhali in mi jo zaj naj pojemo. To pa nede šlo! Zato, Prekmurci, vkraj vaše roke od klerikalne in radikalne ladice. Prava prekmurska ladica je tretja; tam je vaše mesto.

ŽENSKI VESTNIK

RAZSTAVA ŽENSKIH NARODNIH NOŠ V LJUBLJANI.

Slovensko ženstvo bo priredilo ob času jesenske razstave na Ljubljanskem velesejmu razstavo, oziroma tekmovanje narodnih noš. Pokroviteljstvo je prevzela dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije gospa Franja Tavčarjeva. Da bo ta prireditve, ki mora biti ponos naših žena širrom Slovenije in dokaz lepote ter umetnin naših narodnih noš, čim lepše uspela, pozivamo vse slovenske žene in dekleta vseh slojev, da pridejo ta dan tekmovanja, to je 16. septembra, v narodnih nošah same ali pa pošljejo v njih svoje znanke. Skrbite pa za to, da tudi moška narodna noša ne izostane. Zastopana naj bodo tudi vsa društva po možnosti v skupinah.

Ker je ta dan namenjen manifestaciji narodnih noš, je dolžnost vsake Slovenke in vsakega Slovenca, da se osebno udeleži te prireditve in bi bil narodni greh, če bi kdo pustil kak komad te dragocenosti zaprt doma v skrinji ali omari, ker bi s tem zmanjšal sloves manifestacije. Narodne noše, štajerska, koroška, prekmurska, tržaška, okoličanska, beneška, ta dan je Vaš, zastopajte ga častno!

Na programu prireditve je tudi kmečka soba, v kateri bo razstava vsakovrstnih narodnih vzorin, slikanih, vloženi in rezanih skrinj, kolovratov, preslic, čelnic, sklepank, peč, zavijač, svilenih rut, kožuhov in podobnega. Kdor bi bil v posesti kateregakoli teh predmetov, naj javi to velesejskemu uradu, ki prevzame za vse vposlane predmete polno jamstvo in povrne pošiljatvene stroške.

Našemu klicu naj se odzovejo vsi, ki z narodno nošo ali katerimkoli predmetom morejo obogateti in spopolniti razstavo, in tudi oni, ki morejo dati informacije ali naslove, da se odbor obrne na dotične pismenim potom. Vse prijave in dopise sprejema prireditveni odbor pod naslovom: Ljubljanski velesejski urad v Ljubljani.

ZANIMIVOSTI

IZ ŽIVLJENJA IZNAJDITELJA SREDSTVA PROTI STEKLINI.

Kdo ne pozna imena velikega dobrotnika človeštva Francoza Pasteurja (Pasteur se izgovori Pastér), ki je iznašel cepilno sredstvo proti steklini. O tem velikem možu je izšla nedavno v Švici knjiga, iz katere povzemamo nekaj vrstic.

Pasteur je iznašel cepivo proti steklini, ki ga pa še ni preiskusil na ljudeh. Ne da se niti misliti, v kako strašnih skrbih je živel! Ovce, ki jih je cepil, so podlegle najmanjši prekomerni cepitvi. S steklimi psi, ki jih je cepil, je imel več sreče. Veselil se je, da je skoro vse rešil, a v to veselje se je vedno vmešavalo najtežje vprašanje: Kako bo pa z ljudmi? Iznašel je sredstvo, uspešno ga je preizkušal na živalih, noč in dan ga je pa mučila slika ljudi, ki v smrtnem strahu kličejo na pomoč, a jim ne more pomagati, ker nima

prilike, da bi na ljudeh poizkušal svojo iznajdbo. Želel si je, da bi ga ugrizel stekel pes, da bi tako lahko najprej na sebi preizkusil svoje sredstvo.

Usoda pa mu je bila vendarle naklonjena. Neka obupana mati je prišla jokajoča v njegov laboratorij s svojim 9letnim sinčkom, ki je bil na 14 mestih ogrizen od steklega psa. Deček je komaj hodil. «Storite, kar veste in znate, poskusite vse v rešitev mojega edinca,» je prosila nesrečnica in v noči 6. julija 1885. je pa Pasteur cepil prvega človeka. Deček je dobil 14 injekcij in se je kmalu zdrav vrnil na svoj dom.

S tem uspehom je Pasteur svoj strah premagal. Ta mož, ki ni bil zdravnik in ki se je ves čas svojega življenja prepiral z zdravniki, je v svojem zanosu na čudežen način zadel silno komplicirano stopnjevanje injekcij in kakor pravi čudodelnik ozdravljaj ljudi.

Iz daljnega Smolenska v Rusiji je prišlo nekoga dne k njemu 19 kmetov, ugriznjenih od steklih volkov. Nesreča se je zgodila že skoro tri tedne prej. Nesrečni možaki, ki so znali od francoskega jezika edino besedo «Pasteur», so bili največji dogodek Pariza. Vsi listi so pisali o njih, da so gotovo izgubljeni. Po skoro treh tednih je vsaka pomoč zastoj. Prepozno je, ni pomoči. Tako in podobno so se glasili veliki naslovi listov in celo sam Pasteur je mislil, da je tokrat res prepozno. Nesrečne Ruse je pa kljub svojemu dvomu začel cepiti in sicer proti dotedanji praksi dvakrat na dan. Živel je kakor v mrzlici, ni jedel in ni spal. Naenkrat pa je prišel dan, ko je navdušeni krik Pariza in vsega sveta poplačal vse skrbi in trpljenje. 16 Rusov se je odpravilo na pot v domovino. Samo trije so podlegli smrti, ki se je vsemu svetu zdela neizprosno zapisana vsem devetnajstim.

Veliki dobrotnik človeštva je omagal na življenski poti leta 1895. ter v mali hišici pariškega predmestja umrl. Ob njegovi smrtni postelji so stali zvesti sotrudniki velikega raziskovalca in dobrotnika človeštva, ki so bile priče tolikih zmagovitih napadov na morilko smrt, ki je tokrat ugrabila največjega človeka tedanjega časa.

POBIJAL LJUDI IN PRODAJAL NJHOVO MESO.

Čitali smo že čisto zgodbe o groznih ubijalcih, a kaj takega, kar so nedavno odkrila ruska oblastva v Sibiriji, se zgodi res malokdaj.

V Sibiriji je pred kratkim umrl v starosti 93 let Gregor Domišenko, ki je bil pred 60 leti pregnan v sibirsko samoto. Tam si je ustvaril na osamljenem kraju krčmo s prenočišči in živel mirno življenje, ne da bi si kdo o njem mislil kaj zlega. Po njegovi smrti pa so odkrili orožniki strašne stvari. V jami poleg pokojnikove krčme so izkopali okostja kakih 70 ljudi in šest sodov shranjenega človeškega mesa.

Kmalu se je posrečilo preiskovalnim organom priti celi stvari do jedra. Domišenko je svoje goste omamljal z žganjem ter jih pobijal kakor v klavnici. Njihovo meso pa je prirejal za najfinejša jedila, kakršnih niso dobili potniki daleč okoli.

Ljudje so se sicer večkrat povpraševali, kje je ta ali oni potnik, ki je prišel v krčmo, iz nje pa ga nihče ni videl oditi. V takem primeru je Domišenko s smehljajem na ustih odvrnil: «No, odšel je že pred solnčnim vzhodom!»

Natančnega števila onih žrtev, čijih meso je uživalo sto in sto potnikov, seveda nikoli ne bo mogoče ugotoviti, kajti starih je že 60 let vršil obrt človeškega mesarja.

× Strašen potres v Uzbekistanu. Iz Moskve poročajo, da je bil te dni v guberniji Uzbekistan katastrofalen potres. Na površini približno 100 tisoč kvadratnih milj so se več dni ponavljali vsakih 50 minut močni potresni sunki. Do konca minulega tedna je bilo skupno že okrog 150 hudih sunkov. Po dosedanjih poročilih je zahtevala katastrofa tudi človeške žrtve. 130 ljudi je bilo ubitih, več sto pa je hudo ali lahko ranjenih. Nad 4000 hiš je porušenih. Prebivalstvo je v divjem strahu zapuščalo svoja bivališča in bežalo v gore, kjer je nekoliko mirneje. Paniko

Gamaše — Dokolenice

Velika tovarniška zaloga gamaš vseh velikosti
lastnega izdelka tovarne IVAN ČARMAN,
Ljubljana, kakor tudi vseh vrst čevljev
po najnižji ceni prodaja

tvrdka „DOKO“, Prešernova ulica št. 9

na dvorišču, Ivan Čarman.

Jesen je tu! Preskrbite si obutev!

je še povečavalo nastopanje fanatičnih mohamedanskih duhovnikov, ki so hodili od kraja do kraja in oznanjali, da je katastrofa šiba božja, ker je postalo prebivalstvo brezbožno in se udaja nemoralnemu življenju. Posebno preklinjajo ženske, ki so odložile pajčolane, s katerimi so imele poprej zakrita obličja.

× Planet Jupiter se bliža zemlji. Te dni se planet Jupiter naglo približuje zemlji. V septembru bo dosegel najmanjšo razdaljo od zemlje. Zdal je oddaljen od nje 600 milijonov kilometrov, kar je v primeri z oddaljenostjo drugih nebesnih teles malenkostno. V jasnih nočeh vidimo Jupitra razločno z daljnogledi, pa tudi s prostim očesom. Jupiter ima na svoji površini temno pego, ki se dobro vidi tudi z navadnim daljnogledom. Ta pega je nekaj izrednega. Pojavila se je najprej leta 1878. in od takrat se je že opetovano spremenila. Zadnja leta se je nekoliko zmanjšala, vendar pa meri še vedno 40 tisoč kilometrov po dolgem in 10.000 km počez. Premer naše zemlje znaša komaj 12.000 km. Iz tega je razvidno, kako ogromen je Jupiter. Pega na Jupitru se od časa do časa pojavlja in izginja, kar je v neposredni zvezi z vrtenjem planeta okrog njegove osi. Na podlagi tega so zvezdoslovci izračunali, da se Jupiter zavrti okrog svoje osi v 9 urah 55 minutah 37 sekundah. Dan in noč sta torej na Jupitru za nad polovico krajša kakor na zemlji. Ker je obseg Jupitra enajstkrat večji nego obseg naše zemlje in znaša 450.000 km, se premika vsaka točka na Jupitrovi površini s hitrostjo 45.000 km na uro.

× V tiskih prodal svojo ženo. Neki angleški rudar je prišel v take denarne stiske, da je sklenil prodati svojo lastno ženo. Dogovoril se je z nekim prijateljem, ki mu je obljubil za ženo tovarni avtomobil in 10 funtov šterlingov (okoli 2750 dinarjev). Kupčija je bila izvršena in žena se je preselila k novemu «možu». Kmalu pa se ji je zahotelo po prvotnem življenjskem drugu in je utekla k njemu. Prikrasani kupec je seveda zahteval nazaj avtomobil in denar, ki pa mu ga pravi mož noče dati, češ, da sedaj ni več odgovoren za početje prodane žene. Nečedna zadeva se bo obravnavala pred sodiščem.

× Strupena vrsta pajkov. V Kaliforniji živi neka vrsta pajkov, katerim je ljudstvo dalo ime «žerna vdova». Pajki so silno strupeni in njihov pik povzroča v večini primerov smrt v 24 urah. V bolnišnicah je pomrlo več ljudi in se je pri prvih primerih mislilo na drugovrstno zastrupljenje krvi. Šele ponovni primeri so dokazali, da so povod nagle smrti strašni črni pajki.

× Pajek kot vremenski prerok. Naš kmet iz kretenj raznih domačih živali, leta in petja ptičev čisto sklepa, kakšno vreme se obeta za drugi dan. Še bolj zanesljiv vremenski prerok pa je pajek, ki se ga v nekaterih krajih poslužujejo za vremensko napoved. Če n. pr. grozi veter ali dež, pajek skrajša niti svoje mreže in ostane v tem položaju toliko časa, dokler je vreme nesigurno. Če so niti dolge, potem je baje z gotovostjo računati, da bo vreme trajno lepo. Če je pajek len in nepremično ždi v svoji mreži, je računati z dežjem. Če se pajek med dežjem loti posla, se nam obeta lepo vreme v najkrajšem času. Če se pajek med 6. in 7. uro zvečer suče okoli mreže, je pričakovati lepo in jasno noč.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Kdo je večkrat sit.

Žena (možu, ki je prilomastil pijan iz gostilne): «Ti pa tudi nisi nikdar sit pijačel!»

Mož: «O, večkrat kakor ti.»

Želodec in beli kruh

Matijček se je sprehajal po ptujskih ulicah. Bil je silno lačen, a v žepu ni imel niti pare.

Prišel je do peka Ornika in poželjivo gledal kruh v izlozbi. Naenkrat pa je vzkliknil: «Želodec, le glej beli kruh, saj jedel ga ne boš...»

Tako je.

Župnik je poklical k sebi Urško, ki je ves prejšnji dan preplesala na hrupni veselici ter ji rekel: «Veš, dekle, saj ne rečem, da je ples naravnost pregrešen. No, včasih pa je le. Saj smo tudi mi plesali, ampak nismo plesali tako kakor dandanes dekleta plešejo: hopsasa, hopsasa, hopsasa. Mi smo prav lepo plesali: tralala, tralala, tralala.»

Pozabljivec.

Krojač: «Torej gospoda danes ni doma. Pa mi je naročil, naj prav danes pridem.»

Sluga: «Potem je moral že pozabiti na to, ker mi ni naročil, naj Vas vržem preko praga...»

Svojevrsna samotofažba.

Matijček je imel некоč sodno razpravo. Ko je videl, da ne uide kazni, se je tolažil napram sodniku: «Saj morajo biti tudi arestanti, sicer bi zastoj zidali ječe...»

Saj ni vzroka za razburjanje.

V vlaku se je vozila stara ženska, ki je neprestano vrtela jezik, tako da se je neki možak končno naveličal drdre in zaklical: «Molči že enkrat, stara malopridnica!»

Ženska se je globoko užaljena obrnila do sosednjega gospoda, češ: «Kaj porečete vi k taki nečuvenci nesramnosti?»

Gospod: «Nikar se ne razburjajte! Jaz tudi že trideset let ne opravljam več svojega poklica, pa mi ljudje še vedno rečejo „gospod lekarnar“.»

Ni mogoče ustreči.

Gospa (v trgovini): «Rada bi kupila primerno darilo za svojega moža.»

Trgovec: «Morda kakšno lepo kravato?»

Gospa: «Ne, ne, moj mož nosi brado, ki vsako kravato zakrije.»

Trgovec: Potem pa mogoče lahko postrežem z lepim telovnikom.»

Gospa: «Tudi ne, saj ima moj mož zelo dolgo brado.»

Trgovec: «Če je tako, pa pridejo v poštev še samo copate...»

V pisarni.

Gospod Ošpičen: «Ali ste že odgovorili na pismo tvrdke Nabasan & Nemanič?»

«Oprostite g. ravnatelj, nato sem pa popolnoma pozabil.»

«Nezaslišano! Če ste tak osel, da vse pozabite, delajte tako kakor jaz in si sproti vse zapišite!»

Dvomljiva ponudba.

Profesor: «Glejte, gospod ravnatelj, iznašel sem računski stroj, s katerim more tudi najbolj neumen osel brezhibno računati. Ali hočete poizkusiti?»

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Drju. I. Rahlejevu

Beograd

Kosovska ulica 43.

Spodaj podpisani se Vam najsrčnejše zahvaljujem za zdravlilo Radio Balsamika, s katerim sem se v kratkem času ozdravil bolečin v kolenih, hrbtu in v mečeh, radi katerih sem silno trpel. Poizkusil sem razna druga sredstva in zdravila, ali brez uspeha. Edino Vaše zdravlilo Radio Balsamika me je pozdravilo. Zato želim, da to moje priznanje priobčite v novinah, da se bodo tudi drugi bolniki, ki trpe na revmatizmu, obrnili na Vas po pomoč. Zahvaljujem se Vam ponovno najtopleje za zdravlilo ter beležim s spoštovanjem

Nikola Kuzmić.

Zdravlilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ drju. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

196

Bolezni

živčne in artrične, dalje slabotnost, starostna onemoglost, utrujenost, fizična in živčna, so posledica oslabele naših življenjskih žlez ter zastrupljenja naše krvi s strupom, ki ga proizvaja neobnovljena materija, med drugim mokračna kislina, urati, toksini i. dr. Močne in zdrave žleze ojačujejo vse elemente človeškega organizma, ki vedno znova dobiva silo in moč ter se lahko in z uspehom bori proti vsem zgoraj omenjenim sovražnikom.

Kako naj učvrstimo svoje življenjske žleze? To dosežemo potom strogo higijenskega načina življenja ali pa z donajanjem specialnega ekstrakta življenjske žleze mlade živali v naš organizem, kakor je to «Kalefluid» D. Kaleničenko.

«Kalefluid» razkrajja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, vrača organizmu zdravje, prejšnjo energijo, sposobnost za delo ter sploh svežost mladih let, z eno besedo: «Kalefluid» skratka pomladi človeka. Desettisoči zdravnikov iz raznih krajev so priznali «Kalefluid» kot silno učinkujoče zdravlilo in ga priporočajo kot odlično sredstvo zoper vse vrste živčnih in artričnih bolezni. Za svoje zdravilne vrline je bil «Kalefluid» odlikovan na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju in Florenci s petimi «Grand prix» in petimi velikimi zlatimi kolajnam.

«Kalefluid» je naprodaj v vseh večjih lekarnah in drogerijah.

Brezplačno se razpošilja podrobna poučna literatura «Preporodja» z zdravniškimi ocenami in izjavami bolnikov samih; obrniti se je na: Beograd, Katičeva ulica 1, Lit. D 1, Miloš Marković.

ZAHVALA.

Povodom prebridke izgube našega nepozabnega, edinega sina, oziroma brata

Nandeka Babiča

učenca meščanske šole

izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so rajnega večkrat obiskovali ob času mukapolne bolezni vsled zastrupljenja in ga tolažili, posebno domačemu in veržejskemu g. župniku, g. katehetu, nadučitelju g. Mat. Vundrlu za v srce segajoči nagrobni govor ter za mnogobrojno udeležbo cvenskih šolarjev, sorodnikov in znancev ter za poklonitev krasnih vencev in šopkov. Vsem „Bog plačaj“!

Žalujoči starši in sestrice.

Zg. Krapje pri Ljutomeru, dne 22. avgusta 1927.

216